

PATVIRTINTA

Kėdainių rajono savivaldybės
administracijos direktoriaus
2014 m. vasario mėn. 21d.
įsakymu Nr. AD-1-236

AB „LIFOSA“ IŠORĖS AVARINIS PLANAS

**Kėdainiai
2014**

TURINYS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS	
1.1. Plano patvirtinimas -----	2
1.2. Plano derinimas -----	3
1.3. Planas atnaujinimas -----	4
1.4. Plano paskirtis ir tikslas -----	5
2. INFORMACIJA APIE PAVOJINGĄJĮ OBJEKTĄ -----	6
3. PLANO AKTYVINIMAS IR ATŠAUKIMAS -----	7
4. PERSPĖJIMO IR INFORMAVIMO APIE DIDELĘ PRAMONINĘ AVARIJĄ ORGANIZAVIMAS	
4.1. AB „Lifosa“ veiksmai -----	7
4.2. Savivaldybės administracijos vyr. specialisto civilinei saugai veiksmai, gavus aukštesnio lygio pavojingojo objekto pranešimą apie įvykusią avariją -----	7
5. INFORMACIJOS APIE DIDELĘ PRAMONINĘ AVARIJĄ TEIKIMO TVARKA -----	8
6. AVARIJOS LIKVIDAVIMO VEIKSMŲ ORGANIZAVIMAS IR KOORDINAVIMAS	
6.1. Savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo struktūrų funkcijos -----	9
6.2. Viešosios tvarkos palaikymo pajėgų funkcijos -----	10
6.3. Kėdainių priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos, Kėdainių rajono savivaldybės priešgaisrinės tarnybos funkcijos. -----	11
6.4. Asmens ir sveikatos priežiūros įstaigų funkcijos -----	11
7. GYVENTOJŲ EVAKAVIMAS	
7.1. Gyventojų evakavimo tvarka -----	12
7.2. Gyventojų evakavimo aprūpinimas -----	12
7.3. Viešosios tvarkos palaikymas -----	13
7.4. Evakuotų gyventojų apgyvendinimas -----	13
7.5. Evakuotųjų grįžimas į nuolatinės gyvenamąsias vietas -----	14
8. APLINKOS BŪKLĖS ATKŪRIMO ORGANIZAVIMAS -----	14
9. PAGRINDINIŲ GELBĖJIMO IR AVARIJOS PADARINIŲ ŠALINIMO DARBŲ KALENDORINIS GRAFIKAS -----	15
10. PLANO PRIEDAI -----	19

KĖDAINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS

ĮSAKYMAS DĖL KĖDAINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS PAVOJINGO OBJEKTO AB „LIFOSA“ IŠORĖS AVARINIO PLANO PATVIRTINIMO

2014 m. vasario 21 d. Nr. AD-1-236
Kėdainiai

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 8 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo 14 straipsnio 16 punktu, Pramoninių avarijų prevencijos, likvidavimo ir tyrimo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 17 d. nutarimu Nr. 966, 25 punktu:

1. T v i r t i n u Kėdainių rajono savivaldybės pavojingo objekto AB „Lifosa“ išorės avarinį planą (pridedama).
2. Į p a r e i g o j u plano vykdyme dalyvaujančias institucijas, organizacijas vadovautis šiuo planu, vykdant savo funkcijas ekstremalių situacijų metu bei įtraukti šio plano nuostatas į savo civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms planus.
3. P a v e d u įsakymo vykdymo kontrolę rajono savivaldybės administracijos vyriausiajam specialistui civilinei ir priešgaisrinei saugai Stasiui Okunevičiui.
4. Į p a r e i g o j u Ritą Oscinauskę įteikti įsakymą Stasiui Okunevičiui.

Administracijos direktorius

Romualdas Gailiūnas

Stasys Okunevičius
2014-02-

Marius Stasiukonis

V- sistemoje

1.2 AB „Lifosa“ išorės avarinio plano suderinimas.

Kauno APGV

Kauno apskrities priešgaisrinės
gelbėjimo tarnybos viršininkas

Vidas Kerševičius

Kėdainių rajono policijos
komisariato viršininkas

Dainius Dobilas

Kauno apskrities VPK
Kėdainių r. PK viršininkas

Dainius Dobilas

Kėdainių rajono priešgaisrinės
gelbėjimo tarnybos viršininkas

Virginijus Stogevičius

Kėdainių priešgaisrinės gelbėjimo
tarnybos viršininkas
vidaus tarnybos puikintojas leitenantas

Virginijus Stogevičius

Kėdainių rajono savivaldybės gydytoja Ramunė Kabošienė

Kauno visuomenės sveikatos
centro Kėdainių skyriaus vedėja

Ona Šulcienė

Kėdainių rajono valstybinės maisto
ir veterinarijos tarnybos viršininkas

Alfonsas Genys

Kėdainių aplinkos apsaugos
agentūros viršininkas

Kazys Mikalauskas

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos
Kauno regiono aplinkos apsaugos departamentas
Kėdainių rajono agentūros vedėjas

Kazys MIKALAUSKAS

1.4. Plano paskirtis ir tikslas.

AB „Lifosa“ išorės avarinis planas (toliau – Planas) yra sudėtinė savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plano dalis. Planas – dokumentas, kuriuo vadovaujama ekstremaliųjų situacijų, išsuktų avarių AB „Lifosa“, kurių poveikis išeina iš įmonės teritorijos ribų, atvejais. Jis reikalingas tam, kad būtų tinkamai organizuojami ir koordinuojami valstybės ir savivaldybės institucijų, esančių savivaldybės teritorijoje veiksmai, vykdant gyventojų apsaugos priemones, organizuojant gelbėjimo ir avarių padarinių šalinimo darbus, sąveikaujant su gretimomis savivaldybėmis, Kauno apskrities Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo valdyba, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentu prie Vidaus reikalų ministerijos.

Planas reikalingas tam, kad būtų tinkamai organizuojami ir koordinuojami vietos savivaldos institucijų, valstybinių įstaigų, tarnybų, organizacijų, esančių savivaldybės teritorijoje, ūkio subjektų veiksmai vykdant gyventojų apsaugos priemones, organizuojant gelbėjimo ir ekstremaliųjų situacijų ar (ir) įvykių lokalizavimo, likvidavimo, padarinių šalinimo darbus.

2. INFORMACIJA APIE PAVOJINGĄJĮ OBJEKTĄ.

AB „Lifosa“ įsikūrusi Kėdainių miesto pietrytinėje dalyje, Pramonės rajone ir užima 292 ha plotą. Pietvakarinėje pusėje nuo bendrovės įsikūrę įmonės: UAB „Sakret“ (nutolusi nuo potencialaus didelės pramoninės avarijos židinio – 0,6 km), AB „Progresas“ (- 0,90 km), UAB „Kėdainių duona“ (- 1,06 km), UAB „Agrochema plus“ filialas (- 1,09 km), UAB „Kėdainių automobilių keliai“ (- 1,21 km), UAB „Kėdainių oda“ (- 1,48 km), UAB „Rivona“ Kėdainių sandėlių ūkis (- 1,60 km), AB „Kėdainių grūdai“ (- 1,90 km), AB „Nordic Sugar Kėdainiai“ (- 2,13 km), UAB „Kėdibusas“ (- 2,44 km) ir kitos mažesnės įmonės. AB „Lifosa“ šiaurinėje pusėje eina geležinkelio Jonava – Šiauliai linija, kuria tiekiamos ir išvežamos pavojingame objekte naudojamos ir gaminamos medžiagos. Įmonės vidaus geležinkelio tinklas yra 18 km ilgio. Didelės pramoninės avarijos atveju, priklausomai nuo vėjo krypties, gelbėjimo pajėgos avarijos vietą gali pasiekti Juodkiškio g. (iš šiaurės vakarų pusės) ir Biochemikų g. (iš pietvakarių pusės).

AB „Lifosa“ pagrindinė veikla yra mineralinių fosforo-azoto trąšų, rūgščių bei pašarinių fosfatų gamyba ir pardavimas. Gaminama sieros, fosforo rūgštis, aliuminio fluoridas, diamonio fosfatas ir kalcio fosfatai – priedai gyvulių pašarams. Didžiausią produkcijos dalį sudaro diamonio fosfatas – diamofosas (DAP). Sieros rūgšties gamybos metu susidaranti šiluma sušildo specialiu šilumokaičiu cirkuliuojantį vandenį iki aukštos temperatūros, kuris tiekiamas į Kėdainių m. šilumos tinklus. Gaminant trąšas naudojamas suskystintas amoniakas, kurio saugojimo talpos yra potencialūs didelės pramoninės avarijos šaltiniai. Pagal turimą amoniako kiekį bendrovė priskiriama aukštesnio lygio pavojingųjų objektų kategorijai.

Bendrovėje veikia keturi pagrindiniai cechai: sieros rūgšties, fosforo rūgšties, aliuminio fluorida ir amofoso cechai. Jų aptarnavimui skirti mechanikos, energetikos, geležinkelio transporto, ūkio transporto cechai. Bendrovėje iš viso dirba 964 darbuotojai, didžiausioje pamainoje - 660 darbuotojų.

3. PLANO AKTYVINIMAS IR ATŠAUKIMAS.

Planą suaktyvinti ir atšaukti, vadovauti veiksams už pavojingojo objekto ribų ir juos koordinuoti įgalioti savivaldybės administracijos atstovai:

Vardas, pavardė	Pareigos	Darbo tel.	Mobilus tel.
Arūnas Kacevičius	Administracijos direktorius (ESK pirmininkas)	(8 347) 69551	8 630 47763
Gintautas Muznikas	Administracijos direktoriaus pavaduotojas (ESKpirmininko pavaduotojas)	(8 347) 69510	8 698 46255
Stasys Okunevičius	Vyr. specialistas civilinei ir priešgaisrinei saugai (ESOC koordinatorius)	(8 347) 69503	8 614 14989

Didelės pramoninės avarijos atveju savo specialius planus gali suaktyvinti Kėdainių PK, PGT vadovai. AB „Lifosa“ veikia pagal Vidaus avarinį planą.

4. PERSPĖJIMO IR INFORMA VIMO APIE DIDELĘ PRAMONINĘ AVARIJĄ ORGANIZAVIMAS.

4.1 AB „Lifosa“ veiksmai:

4.1.1 Įvykus didelei avarijai (amoniako rutulinės talpos pilnas suirimas) ir gresiant bendrovės teritorijos uždujinimui (7, 8 sektoriams), Vidaus avarinį planą suaktyvina amofoso cecho amoniako sandėlio darbuotojas, amofoso cecho gamybos meistras ar energetikos cecho pamainos viršininkas – dispečeris. Visais kitais atvejais planą suaktyvina energetikos cecho pamainos viršininkas – dispečeris.

Turėdamas teritorijos uždujinimo prognozę, EC pamainos viršininkas - dispečeris praneša:

- bendrovės darbuotojams per darbuotojų perspėjimo ir informavimo sistemą (jeigu tai neatliko amoniako sandėlio operatorius ar amofoso cecho gamybos meistras);
- Kėdainių priešgaisrinei gelbėjimo tarnybai radijo ryšiu ir bendrosios pagalbos centrui tel. 112;
- Kėdainių rajono atsakingiems pareigūnams, šalia esančioms įmonėms trumposiomis žinutėmis (SMS). Gyventojams informuoti EC pamainos viršininkas – dispečeris įjungia rajono sirenas ir perduoda pranešimą UAB „Balticum TV“.

Technikos direktorius praneša:

- Kėdainių rajono savivaldybės administracijai;
- Kauno priešgaisrinės gelbėjimo valdybos civilinės saugos skyriui;
- Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos.
- Apie avariją, įvykusią darbo dieną, pranešimas vykdomas pagal „Informavimo schemą, įvykus avarijai amoniako sandėlyje darbo dienomis nuo 07.00 iki 16.00 val.“, (1 priedas).
- Apie avariją, įvykusią nakties metu, poilsio ir švenčių dienomis, pranešimas vykdomas pagal „Informavimo schemą, įvykus avarijai amoniako sandėlyje, nakties metu, poilsio ir švenčių dienomis“ (2 priedas).

4.2 Savivaldybės administracijos vyr. specialisto civilinei saugai veiksmai, gavus aukštesnio lygio pavojingojo objekto pranešimą apie įvykusią avariją:

4.2.1 patikslina prognozuojamos arba susidariusios ekstremaliosios situacijos ar ekstremalaus įvykio, dėl kurio prognozuojama ar susidarė ekstremalioji situacija, laiką, adresą, objektą, informacijos šaltinį, gauna informaciją apie priimtus sprendimus, pirminius veiksmus;

4.2.2 Nedelsiant įvertina informacijos svarbą, susistemina ją ir, atsižvelgiant į ekstremalios situacijos ar ekstremalaus įvykio pobūdį ir / ar mastą, suderinęs su savivaldybės

administracijos direktoriumi, duoda nurodymą ESOC Informacijos valdymo grupės vadovui vykdyti ESK ir ESOC narių sušaukimą, kai:

- prognozuojama, kad bus pasiekti ar viršyti ekstremalaus įvykio kriterijai;
- prognozuojama ekstremali situacija;
- pasiekti ar viršyti ekstremalaus įvykio kriterijai.

5. INFORMACIJOS APIE DIDELĘ PRAMONINĘ AVARIJĄ TEIKIMO TVARKA.

5.1 Kėdainių rajono savivaldybės administracijos darbuotojai, atsakingi už informacijos teikimą (4 priedas), Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui informaciją teikia šiais atvejais:

- kai prognozuojama, kad bus pasiekti ar viršyti Vyriausybės patvirtinti ekstremaliųjų įvykių kriterijai;
- kai gresia ekstremalioji situacija;
- kai pasiekti ar viršyti Vyriausybės patvirtinti ekstremaliųjų įvykių kriterijai;
- kai susidarė ekstremalioji situacija.

5.2 Darbuotojai, atsakingi už informacijos teikimą, šiais atvejais nedelsdami telefonu teikia Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui atsakingų institucijų ir informacijos teikėjų turimą informaciją. Pateikiami šie duomenys:

- trumpas įvykio, gresiančio ar įvykusio ekstremaliojo įvykio, gresiančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos apibūdinimas (laikas, adresas, objektas, informacijos šaltinis, priežastys, prognozė), priimti sprendimai, planuojami ar atlikti pirminiai veiksmai;
- esami ir galimi pavojaus gyventojų gyvybei ar sveikatai, jų socialinėms sąlygoms, turtui ir aplinkai šaltiniai;
- ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo pareigos, vardas, pavardė, telefonų numeriai;
- gelbėjimo darbų vadovo pareigos, vardas, pavardė, telefonų numeriai.

5.3 Susidarius ekstremaliajai situacijai, informacija apie susidariusią ekstremaliąją situaciją Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui pateikiama ne tik telefonu, bet ir elektroniniu paštu ar faksu užpildžius šias pranešimų formas (toliau – formos):

- forma ES-1 teikiamas pirminis pranešimas apie susidariusią ekstremaliąją situaciją (6 priedas). Šis pranešimas perduodamas kiek galima greičiau nuo ekstremaliosios situacijos susidarymo pradžios, bet ne vėliau kaip per 2 valandas nuo gelbėjimo darbų pradžios;
- forma ES-2 teikiamas pranešimas apie atliekamus gelbėjimo darbus, susidariusią ekstremaliąją situaciją (7 priedas). Šis pranešimas teikiamas kas 4 valandas nuo pirminio pranešimo apie susidariusią ekstremaliąją situaciją pateikimo;
- forma ES-3 teikiamas pranešimas apie ekstremaliosios situacijos likvidavimą (8 priedas). Šis pranešimas teikiamas pašalinus ekstremaliosios situacijos padarinius.

5.4 Informacija apie įvykį, gresiantį ar įvykusį ekstremalų įvykį ir gresiančią ekstremaliąją situaciją Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui teikiama telefonu, faksu arba elektroniniu paštu, formos nepildomos.

5.5 Dėl kokių nors priežasčių negalint perduoti informacijos apie prognozuojamą arba susidariusią ekstremaliąją situaciją ar ekstremalų įvykį atsakingiems asmenims, informacijos teikėjai perduoda žinias apie įvykį Kėdainių priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą arba Kėdainių rajono policijos komisariatui.

5.6 Kėdainių rajono savivaldybės administracijos darbuotojai, kiti pareigūnai, atsakingi už informacijos teikimą, gavę informaciją apie prognozuojamą arba susidariusią ekstremaliąją situaciją ar ekstremalų įvykį, nedelsiant įvertina informacijos svarbą, patikrina informaciją, susistemina ir, atsižvelgiant į ekstremaliosios situacijos ar ekstremalaus įvykio pobūdį ir mastą,

perduoda pagal keitimosi informacija apie ekstremaliają situaciją ar ekstremalųjį įvykį Kėdainių rajono savivaldybėje schemą (3 priedas).

- 5.7 Gresiant ar susidarius Savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai, ryšys tarp civilinės saugos sistemos subjektų palaikomas civilinės saugos sistemos subjektų turimomis ryšio priemonėmis per viešuosius ir (ar) žinybinius ryšio tinklus. Viešųjų ir privačiųjų ryšių tinklų, elektros tinklų gedimo atvejais svarbi informacija perduodama per pasiuntinius.
- 5.8 Visi civilinės saugos sistemos subjektai privalo užtikrinti operatyvų ir nenutrūkstamą informacijos perdavimą ir priėmimą jų turimomis techninėmis elektroninio ryšio priemonėmis.
- 5.9 Informacija apie prognozuojamą arba susidariusią ekstremaliają situaciją ar ekstremalųjį įvykį perduodama telefonu, faksu arba elektroniniu paštu.
- 5.10 Informacija gyventojams ekstremaliųjų įvykių, ekstremaliųjų situacijų metu teikiama „karštąja“ telefono linija, savivaldybės interneto svetainėje (www.kedainiai.lt), UAB „Balticum TV“ televizijos programose, spaudoje, taip pat pranešimuose, perduodamuose per akustines elektronines sirenas, specialiųjų tarnybų automobilių garsiakalbius.

6. AVARIJOS LIKVIDAVIMO VEIKSMŲ ORGANIZAVIMAS IR KOORDINAVIMAS.

6.1 Savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo struktūrų funkcijos:

Gresiant ar susidarius savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai veiksmai koordinuojami ir pajėgoms vadovaujama per Savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centrą (toliau – Savivaldybės operacijų centras):

6.1.1 Įvykus avarijai (gresiant ar susidarius savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai) Savivaldybės operacijų centras atlieka šias funkcijas:

6.1.1.1 pagal kompetenciją renka, analizuoja ir vertina duomenis ir informaciją apie įvykį, ekstremalųjį įvykį, gresiančią ar susidariusią ekstremaliają situaciją, prognozuoja jų eigą ir mastą, numato civilinės saugos priemones ir gelbėjimo veiksmus;

6.1.1.2 teisės aktų nustatyta tvarka organizuoja gyventojų, valstybės institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų perspėjimą ir informavimą apie įvykį, ekstremalųjį įvykį ar ekstremaliają situaciją, galimus padarinius, jų šalinimo priemones ir apsisaugojimo nuo ekstremaliosios situacijos būdus;

6.1.1.3 keičiasi informacija su kitų institucijų operacijų centrais, analizuoja, vertina įvykio, ekstremaliojo įvykio ar ekstremaliosios situacijos eigą;

6.1.1.4 organizuoja ir koordinuoja civilinės saugos sistemos pajėgų telkimą įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų likvidavimo, padarinių šalinimo, gyventojų ir turto gelbėjimo metu;

6.1.1.5 organizuoja ir koordinuoja materialinių išteklių, kurie teisės aktų nustatyta tvarka gali būti panaudoti įvykiui, ekstremaliajam įvykiui ar ekstremaliajai situacijai likviduoti, padariniams šalinti, valstybės institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų veiklai palaikyti ar atkurti, telkimą šiems tikslams pasiekti;

6.1.1.6 pagal kompetenciją koordinuoja civilinės saugos sistemos subjektų veiksmus įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų metu;

6.1.1.7 teikia Ekstremaliųjų situacijų komisijai siūlymus dėl reikiamų civilinės saugos sistemos pajėgų, racionalaus ir veiksmingo Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau - Vyriausybė) ir kitų institucijų skirtų finansinių ir kitų materialinių išteklių panaudojimo ekstremaliosios situacijos padariniams šalinti.

6.1.2 Įvykus avarijai (gresiant ar susidarius savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai) Savivaldybės ekstremaliųjų situacijų komisija (toliau – Savivaldybės ESK) vykdo šias funkcijas:

- 6.1.2.1 teikia Savivaldybės administracijos direktoriui pasiūlymus dėl savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos skelbimo ir atšaukimo;
- 6.1.2.2 teikia Savivaldybės administracijos direktoriui siūlymus dėl savivaldybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo, skiriamo vadovauti visoms civilinės saugos sistemos pajėgoms, dalyvaujančioms likviduojant ekstremalų įvykį ar ekstremaliąją situaciją ir šalinant jų padarinius ekstremaliosios situacijos židinyje, kandidatūras;
- 6.1.2.3 teikia Savivaldybės administracijos direktoriui siūlymus dėl antro (sustiprinto) ir trečio (visiškos parengties) civilinės saugos sistemos parengties lygių skelbimo ir atšaukimo;
- 6.1.2.4 teikia Savivaldybės administracijos direktoriui siūlymus dėl savivaldybės gyventojų evakavimo iš teritorijų, kuriose gali kilti didelis pavojus jų gyvybei ir (ar) sveikatai;
- 6.1.2.5 priima sprendimus, reikalingus savivaldybėje gresiančiai ar susidariusiai ekstremaliajai situacijai valdyti;
- 6.1.2.6 teikia visuomenei informaciją apie savivaldybėje gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, padarinių šalinimą ir vykdomas priemones gyventojų ir turto apsaugai užtikrinti;
- 6.1.2.7 atsižvelgdama į gresiančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos pobūdį ar mastą, teikia Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos siūlymus dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremaliųjų situacijų komisijos sušaukimo;
- 6.1.2.8 teikia Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos siūlymus dėl valstybės rezervo civilinės saugos priemonių atsargų naudojimo ekstremaliųjų situacijų metu.
- 6.1.2.9 Savivaldybės ekstremaliųjų situacijų komisijos posėdžių protokolų kopijos ne vėliau kaip per 12 valandų nuo posėdžio pabaigos elektroniniu paštu ar faksu pateikiamos Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui el. paštas ems@vpgt.lt, sks@vpgt.lt, faks. (8 5) 2717513 ir Kauno priešgaisrinės gelbėjimo valdybos Civilinės saugos skyriui el. paštas kaunas.cs@vpgt.lt, faks. (8 37) 20 94 27.

6.2 Viešosios tvarkos palaikymo pajėgų funkcijos:

Susidarius savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai, viešąją tvarką užtikrina policijos ir jos pasitelktos pajėgos. Policijos pajėgos savo veiksmus derina su savivaldybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovu ir vykdo sekančias funkcijas:

- 6.2.1 Siekdamas palengvinti civilinės saugos sistemos pajėgų darbą atliekant gelbėjimo darbus, apsaugant nuo pavojaus gyventojus ir rūpinantis išlikusiais gyvaisiais, policijos pajėgos kontroliuoja civilinės saugos sistemos pajėgų ir kitų asmenų patekimą į ekstremaliosios situacijos židinio teritoriją.
- 6.2.2 Eismui reguliuoti ekstremaliosios situacijos židinyje, jos prieigose ir evakuacijos maršrutuose policijos pajėgos išstato laikinus kontrolės postus, duoda nurodymus kelių priežiūros tarnyboms dėl kelio ženklų pastatymo nurodytose vietose. Postų vietą nustato pirmasis į ekstremaliosios situacijos židinio vietą atvykęs policijos pareigūnas, suderinęs su gelbėjimo darbų vadovu arba savivaldybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovu.
- 6.2.3 Policijos pajėgos teikia pagalbą asmens ar visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojams, esant būtinybei patekti į asmens būstą be jo sutikimo; organizuoja technikos, vykstančios dirbti į ekstremaliosios situacijos židinį, ir evakuojamųjų palydą.
- 6.2.4 Policijos pajėgos užtikrina valstybės, savivaldybių ir privataus turto apsaugą pavojaus zonoje ir evakuotose teritorijose.

6.2.5 Policijos pajėgos renka informaciją apie aukas, identifikuoja žuvusiuosius ir organizuoja jų išgabenimą iš įvykio vietos, prireikus pradeda ikiteisminį tyrimą.

6.2.6 Policijos pajėgos renka, registruoja ir analizuoja informaciją, reikalingą policijos veiksmams koordinuoti savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos atveju, keičiasi šia informacija su kitomis civilinės saugos sistemos pajėgomis, dalyvaujančiomis likviduojant savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos padarinius.

6.3 **Kėdainių priešgaisrinė gelbėjimo tarnybos, Kėdainių rajono savivaldybės priešgaisrinės tarnybos:**

- perspėja ir informuoja gyventojus apie pavojų ir teikia rekomendacijas dėl savisaugos veiksmų;
- gelbėja patekusius į nelaimę žmones, teikia pirmąją medicininę pagalbą;
- vykdo avarijos stabdymo, padarinių likvidavimo, kitus gelbėjimo darbus.

6.4 **Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų funkcijos:**

Susidarius savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai, visos savivaldybėje esančios asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų pajėgos teikia sveikatos priežiūros paslaugas.

6.4.1 Savivaldybės gydytojas savivaldybės lygio ekstremaliųjų situacijų atvejais koordinuoja asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros organizavimą;

6.4.2 Susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai, asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos veikia pagal ekstremaliųjų situacijų valdymo planus, parengtus atsižvelgiant į Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus patvirtintas ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimo metodines rekomendacijas ir sveikatos apsaugos ministro įsakymu patvirtintas sveikatos priežiūros įstaigų pasirengimo veiklai ir veiklos ekstremaliosiomis situacijomis plano rengimo metodines rekomendacijas.

6.4.3 Visuomenės sveikatos priežiūros priemonės (biologinės, cheminės, radiologinės, kitos) įvairaus pobūdžio ekstremaliųjų situacijų atvejais vykdomos vadovaujantis Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymu (Žin., 1996, Nr. [104-2363](#); 2001, Nr. [112-4069](#)), Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymu (Žin., 1999, Nr. [11-239](#)) ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

6.4.4 Ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų atvejais priešgaisrinės gelbėjimo įstaigos dalyvauja teikiant pirmąją ir skubiąją medicinos pagalbą, vadovaudamosi sveikatos apsaugos ministro 2010 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. V-194 „Dėl Priešgaisrinių gelbėjimo įstaigų dalyvavimo teikiant pirmąją ir skubiąją medicinos pagalbą tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. [33-1579](#)).

6.4.5 Gresiant ar susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai, pirmąją ir skubiąją medicinos pagalbą teikia greitosios medicinos pagalbos paslaugas teikiančios įstaigos, stacionariosios, o prireikus ir ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros įstaigos.

7. **GYVENTOJŲ EVAKAVIMAS.**

7.1 **Gyventojų evakavimo tvarka.**

Gyventojų evakavimo sąlygas apsprendžia ekstremalios situacijos tipas. Įvykus cheminei avarijai AB „Lifosa“, svarbiausias yra laiko faktorius. Evakavimą reikia vykdyti nedelsiant, ypač didelę reikšmę turi savalaikis gyventojų perspėjimas ir jų žinojimas kaip elgtis, įmonių, įstaigų staigi reakcija ir parengtis vykdyti evakavimą, savivaldybės tarnybų parengtis ir veiksmai užtikrinant evakavimo tvarką ir pagalbos teikimą ten, kur jos labiausiai reikia. Tokiu atveju, evakavimo sėkmę lemia savarankiški, tačiau iš anksto planuoti ir suderinti rajono mastu įmonių, įstaigų, tarnybų, rajono valdymo grandžių, seniūnijų veiksmai, gelbstint žmones.

Greitas ekstremalios situacijos poveikis apsprendžia evakavimo principą: evakavimas vykdomas tiesiogiai iš gyvenamųjų ir darbo vietų, panaudojant fiziniams, juridiniams asmenims,

savivaldybei priklausantį autotransportą. Betarpiškai netoli įvykio vietos esantys gyventojai, dirbantieji nedelsdami išeina iš pavojingos zonos statmena vėjui kryptimi, panaudoję individualias gamyklines ar parankines apsaugos priemones. Savivaldybės autotransportu visų pirma evakuojami vaikų darželių, mokyklų, papildomo ugdymo įstaigų auklėtiniai (11 priedas). Išvežus juos į saugią vietą, tolesnis savivaldybės autotransporto panaudojimas priklausys nuo konkrečios situacijos, griežtai laikantis nuostatos, kad žmonių evakavimas būtų saugus.

Principinė gyventojų evakavimo organizavimo schema pateikta 12 priede.

7.1.1 Sprendimo evakuoti gyventojus priėmimas ir vadovavimas evakavimui.

Atsižvelgiant į ekstremalios situacijos mastą ir keliamą pavojų žmonėms, sprendimą dėl jų evakavimo priima ir vadovauja:

- kai kuriais ekstremalių situacijų atvejais, kai būtina gyventojus iškeldinti skubiai, – priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos ir policijos pareigūnai;
- susidarius vietinei ekstremaliai situacijai – ūkio subjekto, kurio teritorijoje įvyko ekstremalus įvykis, vadovas;
- susidarius savivaldybės lygio ekstremaliai situacijai – savivaldybės administracijos direktorius.

Priėmus sprendimą evakuoti gyventojus (darbuotojus), už jo vykdymą atsako:

- rajone - rajono Ekstremaliųjų situacijų operacijų centras ir Gyventojų evakavimo komisija;
- seniūnijoje – seniūnijos seniūnas;
- ūkio subjekte, kitoje įstaigoje – ūkio subjekto, kitos įstaigos vadovas.

Visa informacija apie evakavimo eigą iš rajono tarnybų, seniūnijų, ūkio subjektų perduodama rajono ESOC. Čia ji analizuojama ir priimami sprendimai, kurie siunčiami rajono tarnyboms, seniūnijoms, ūkio subjektams privalomam vykdymui.

7.1.2 Teritorija, į kurią bus evakuojami žmonės.

Įvykus cheminei avarijai AB „Lifosa“, gyventojai (dirbantieji) evakuojami už prognozuojamos pavojingos zonos ribų (5 priedas). Priklausomai nuo avarijos pobūdžio (pagrindinai nuo avarijos trukmės), žmonės gali būti evakuoti į saugius sektorius ir mažesniu atstumu nuo avarijos vietos. Tai leidžia efektyviai panaudoti autotransportą gyventojų evakavimui.

7.2. Gyventojų evakavimo aprūpinimas.

7.2.1 Aprūpinimas transportu.

Gyventojų evakavimui pirmiausia pasitelkiamos ūkio subjektų transportas, su kuriais sudarytos tarpusavio pagalbos sutartys. Skaičiuojant evakuojamų visų nuosavybės formų transportu žmonių kiekius buvo priimta, kad lengvaisiais automobiliais važiuos po 3,5 žmogaus, o autobusais – žmonių talpa +5-10 žm.

7.2.2. Medicininis aprūpinimas.

Evakuotų gyventojų medicininis aprūpinimas organizuojamas evakuotų gyventojų priėmimo punktuose ir seniūnijose esančiose ambulatorijose, medicinos punktuose. Gyventojų apgyvendinimo vietose gali būti įsteigiami medicinos postai, sudaryti iš seniūnijos ir rajono centrinių medicinos įstaigų darbuotojų. Visos gyventojų apgyvendinimo vietas kontroliuoja Valstybinės veterinarinės ir maisto kontrolės tarnybos bei Visuomenės sveikatos centro specialistai.

7.2.2 Materialinis-techninis aprūpinimas.

Gyventojų laikinas apgyvendinimas numatytas šildomuose pastatuose, turinčiuose buitinius-sanitarinius įrenginius, vandentiekį. Evakuotiems ilgesniam laikui gyventojams, turi būti sudarytos sąlygos nakvynei. Todėl, pirmiausia jų apgyvendinimui parenkamos vietos, kur yra sąlygos nakvynei, maisto paruošimui ir pan. Šios vietos pateiktos 19 priede. Konkrečios problemos, iškilusios evakavimo metu ir vėliau, sprendžiamos panaudojant rajone turimas pajėgas ir resursus.

7.3. Viešosios tvarkos palaikymas.

7.3.1 Nelaimės zonos apsauga iš išorės ir viduje.

Nelaimės zonos apsauga vykdoma trimis būdais:

- išorinė zonos apsauga transporto kelių susikirtimo vietoje, skirta tranzitinio transporto nukreipimui saugiais maršrutais;
- išorinė zonos apsauga išstatant keliuose postus, esančius netoli užterštos zonos. Postų vietose turi būti pakankamai vietos grąžinamo transporto apsisukimui;
- vidinė zonos apsauga – patruliavimas užterštoje vietovėje, siekiant užtikrinti turto apsaugą bei suteikti būtiną pagalbą žmonėms, nespėjusiems evakuotis.

Pagrindinis reikalavimas patrulinei tarnybai – jie turi būti aprūpinti reikiamomis individualios apsaugos priemonėmis, kad atlikdami savo pareigas būtų apsaugoti nuo neigiamo užterštos aplinkos poveikio, turi turėti patikimas ryšio priemones, automobilius. Darbas organizuojamas pamainomis, pamainos trukmę bei kontroliuojamą zoną nustatant pagal užterštumo rodiklius.

7.3.2 Viešosios tvarkos užtikrinimas gyventojų sutelkimo vietose.

Viešąją tvarką gyventojų sutelkimo (apgyvendinimo) vietose užtikrina policijos pareigūnai, pasitelkę policijos rėmėjus, šaulius. Trūkstant pajėgų gali būti patelkti į pagalbą Krašto apsaugos savanorių pajėgų kariai. Evakuotų gyventojų trumpalaikio (iki 24 val.) apgyvendinimo vietose nuolatiniai policijos postai nusteigiami. Ilgalaikio (ilgiau kaip 24 val.) gyventojų apgyvendinimo vietose įrengiami stacionarūs policijos postai, kuriuose budėjimas vykdomas nuolat.

7.4. Evakuotų gyventojų apgyvendinimas.

7.4.1 Evakuotų gyventojų priėmimo komisijos struktūra ir darbo organizavimas.

Už evakuotų gyventojų priėmimą rajone atsakinga Gyventojų evakavimo komisija. Seniūnijose už evakuotų gyventojų priėmimą atsako seniūnijų darbuotojai. Komisija palaiko nuolatinį ryšį su gyventojų priėmimo punktų administracija ir organizuoja evakuotų gyventojų paskirstymą į apgyvendinimo vietas bei visapusišką gyventojų priėmimo punktų parengtį. Evakavimo komisija renka ir apibendrina duomenis apie evakuotų gyventojų priėmimą ir apgyvendinimą, teikia juos Ekstremalių situacijų operacijų centrui.

7.4.2 Evakuotų gyventojų priėmimo punktų struktūra, įkūrimo vietos, jų teritorinis išsidėstymas

Evakuotų gyventojų priėmimo punkto struktūra:

- punkto viršininkas;
- apgyvendinimo grandis;
- gyventojų apskaitos grandis;
- ryšių ir informavimo grandis;
- viešosios tvarkos palaikymo grandis;
- medicinos pagalbos grandis.

Tokią priėmimo punktų struktūrą sąlygoja jų atliekamos funkcijos:

- atvykstančių evakuotų gyventojų sutikimas;
- evakuotų gyventojų apskaita;
- evakuotų gyventojų apgyvendinimas;
- evakuotų gyventojų medicininė priežiūra;
- duomenų apie evakuotų gyventojų priėmimą teikimas seniūnijos ESK ir rajono ESOC;
- viešosios tvarkos palaikymas.

Apgyvendinimo vietų administracija paskiria priėmimo punkto viršininką ir kitą punkto personalą, įtraukdama į punkto personalo sudėtį policijos ir medicinos darbuotojus pagal rajono gyventojų evakavimo komisijos paskyrimus.

Kiek ir kurie gyventojų priėmimo punktai bus panaudojami priklausys nuo konkrečios ekstremalios situacijos.

7.5. Evakuotųjų grįžimas į nuolatinės gyvenamąsias vietas.

7.5.1 Sprendimo dėl evakuotųjų grįžimo į nuolatinės gyvenamąsias vietas priėmimas.

Sprendimą dėl evakuotų gyventojų grįžimo į nuolatinės gyvenamąsias vietas priima rajono ESK, atsižvelgdama į žvalgybos duomenis. Priklausomai nuo konkrečios ekstremalios situacijos žvalgybą gali vykdyti Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pajėgos, Visuomenės sveikatos centro, Valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės tarnybos, Aplinkos apsaugos agentūros specialistai. Žvalgybai pateikus duomenis apie gyvenamųjų vietovių tinkamumą žmonėms gyventi ESOC paruošia ir ESK priima sprendimą dėl gyventojų grąžinimo į namus. Sprendime nurodoma operacijos vykdymo pradžia, gyventojų grąžinimo eiliškumas, atsakingi organizatoriai.

7.5.2 Gyventojų grįžimo į nuolatinės gyvenamąsias vietas organizavimas ir tvarka.

Gyventojų grąžinimas į nuolatinės gyvenamąsias vietas vykdomas organizuotai, griežtai laikantis rajono ESK nustatytos tvarkos. Šį darbą kontroliuoja ir vykdo rajono Gyventojų evakavimo komisija, seniūnijų personalas, gyventojų priėmimo punktų administracijos, viešosios tvarkos palaikymo tarnyba. Gyventojų grąžinimas vykdomas etapais, pradedant nuo arčiausiai nuolatinių gyvenamųjų vietų laikinai apgyvendintų žmonių grąžinimo arba grąžinimo tų gyventojų, kurių nuolatinės gyvenamosios vietos jau saugios gyventi.

7.6. Aplinkos būklės atkūrimo organizavimas.

Užterštų teritorijų sanitarinio švarinimo būdai ir apimtys priklausys nuo užteršimo pobūdžio. Rekomendacijas dėl sanitarinio švarinimo atlikimo tiekia Visuomenės sveikatos centro, Aplinkos apsaugos agentūros specialistai, atlikę užterštos teritorijos tyrimus. Pirmoje eilėje patikrinami rajono gyvybiškai svarbūs objektai, masinio žmonių susisiekimo vietos, pagrindiniai keliai. Didžiausių laiko ir darbo sąnaudų reikalaujantys švarinimo darbai pagal aplinkybes gali būti atidedami vėlesniam laikui. Darbai planuojami taip, kad kuo daugiau teritorijos, objektų būtų apšvarinti per trumpą laiką. Sanitarinio švarinimo kokybę kontroliuoja VSC, AAA specialistai.

8. PAGRINDINIŲ GELBĖJIMO IR AVARIJOS PADARINIŲ ŠALINIMO DARBŲ KALENDORINIS GRAFIKAS

Eil. Nr.	Veiksmų pavadinimas	Atsakingi vykdytojai	Vykdymo laikas	Vykdymo trukmė														Paros	Pastabos
				Minutės						Valandos									
				5	10	20	30	40	60	2	4	6	8	10	12	14	16		
VADOVAVIMAS, PERSPĖJIMAS IR RYŠIAI																			
1.	Vadovaujančio personalo, civilinės saugos darbuotojų ir budinčių tarnybų perspėjimas apie avariją	Atsakingas įmonės darbuotojas, BPC	5 - 10 min.	→															
2.	Pirminis užterštos stipriai veikiančiomis nuodingomis medžiagomis zonos dydžio prognozavimas	Atsakingas įmonės darbuotojas	5 - 10 min.	→															
3.	Darbuotojų ir gyventojų, patenkančių į užterštą zoną, perspėjimas apie avariją. Informacijos apie elgesio taisykles perdavimas	Atsakingas įmonės darbuotojas, rajono CS darbuotojas	5 - 10 min.	→															
4.	Savivaldybės ESK, ESOC narių surinkimas į savivaldybę arba valdymo punktą.	Administracijos direktorius, CS darbuotojas	10 min. - 1,0 val.		→														
5.	Savivaldybės ESOC narių darbo vietų ir ryšių priemonių parengimas darbui.	Bendrojo skyriaus vedėjas, ESOC administravimo grupės vadovas	0,5 - 1,0 val.				→												
6.	Operatyvinės grupės sudarymas ir išsiuntimas į avarijos vietą, ryšio tarp savivaldybės ESOC ir incidento likvidavimo štabo organizavimas (pagal poreikį)	Savivaldybės Operacijų centro koordinatoriaus	1 - 1,5 val.						→										
7.	Užterštos zonos dydžio ir avarijos masto prognozavimas.	Savivaldybės Operacijų centro	15 min.		→														

Eil. Nr.	Veiksmų pavadinimas	Atsakingi vykdytojai	Vykdymo laikas	Vykdymo trukmė																Pastabos	
				Minutės						Valandos											Paros
				5	10	20	30	40	60	2	4	6	8	10	12	14	16	20	24		
		koordinatorius																			
8.	Cheminio užterštumo židinio žvalgyba. Avarijos nustatymas	Įmonės ESOC, PGT pajėgos	10 - 60 min.																		
9.	Duomenų apie susidariusią padėtį rinkimas, kaupimas ir įvertinimas ir perdavimas PAGD SKS, KAPGV	Savivaldybės Operacijų centro koordinatoriaus	Pastoviai																		
DIRBANČIŪJŲ IR GYVENTOJŲ APSAUGA																					
1.	Dirbančiųjų aprūpinimas individualios apsaugos priemonėmis.	Įmonės vadovas	5 - 10 min.																		
2.	Dirbančiųjų pavojingame objekte evakavimas.	Įmonės vadovas	15 - 40 min.																		
3.	Aplinkinių įmonių, įstaigų, organizacijų ir gyventojų perspėjimas apie avariją.	Įmonės vadovas	5 - 15 min.																		
4.	Objektų, patenkančių į užterštą zoną, dirbančiųjų paslėpimas kolektyvinės apsaugos statiniuose, patalpų sandarinimas	Objektų vadovai	15 - 60 min.																		
5.	Dirbančiųjų išvedimas iš objektų, patenkančių į užterštą zoną, teritorijos	Objektų vadovai	15 - 60 min.																		
6.	Gyventojų, patenkančių į pavojingą zoną, evakavimas.	savivaldybės Operacijų centro koordinatorius, seniūnijų seniūnai	30 min. - 1,5 val.																		
7.	Iškeltųjų gyventojų patalpinimas į	savivaldybės	1 - 24 val.																		

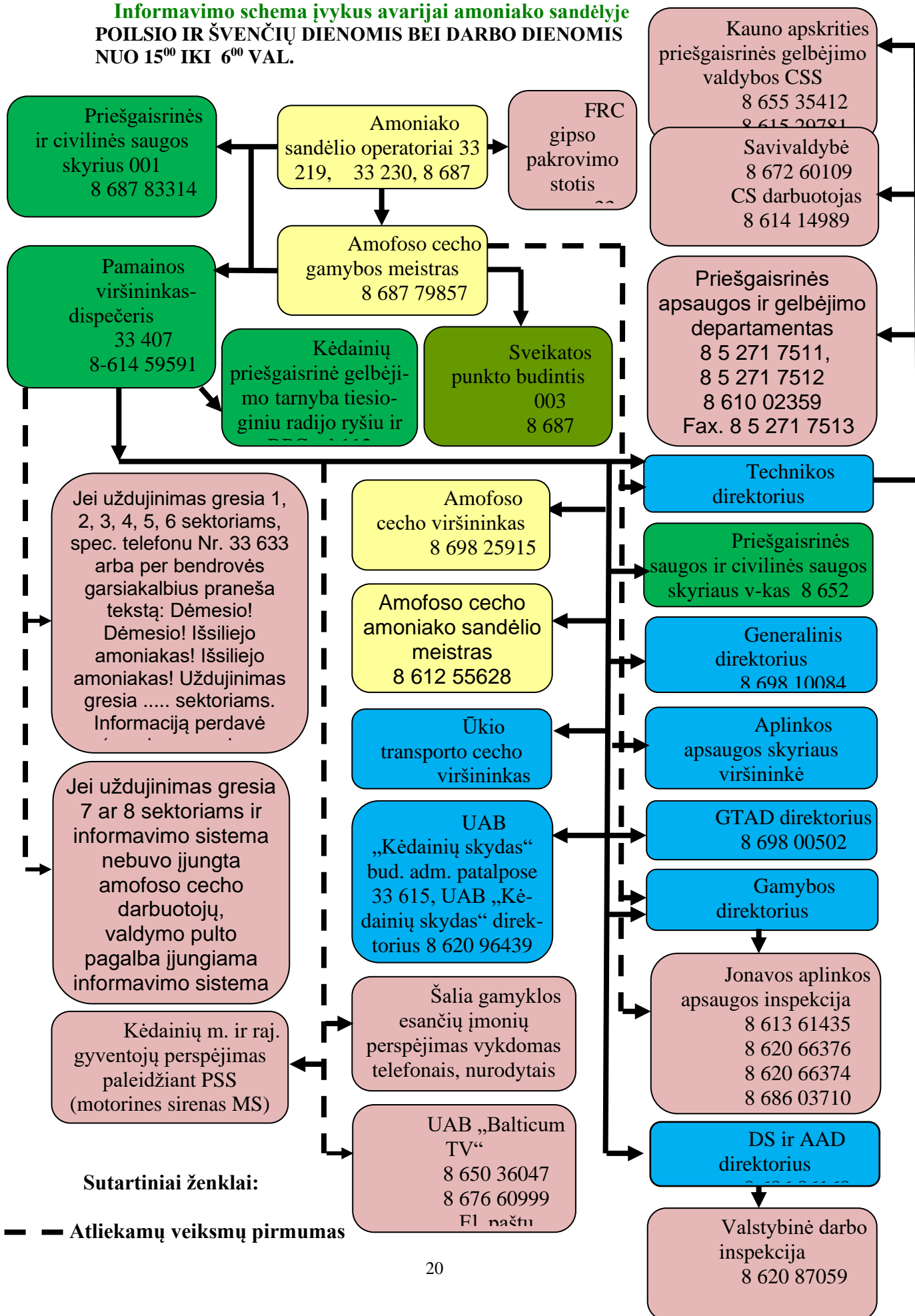
Eil. Nr.	Veiksmų pavadinimas	Atsakingi vykdytojai	Vykdymo laikas	Vykdymo trukmė																Pastabos	
				Minutės						Valandos											Paros
				5	10	20	30	40	60	2	4	6	8	10	12	14	16	20	24		
	gyventojų priėmimo vietas	Operacijų centro koordinatorius, seniūnijų seniūnai, punktų viršininkai																			
8.	Medicinos pagalbos suteikimas ir nukentėjusiųjų išvežimas į gydymo įstaigas.	Savivaldybės gydytojas	Pastoviai																		
AVARIJOS PASEKMIŲ LIKVIDAVIMAS																					
1.	Viešosios tvarkos palaikymo organizavimas užterštoje zonoje ir jos prieigose. Materialinių vertybių apsauga.	Kėdainių PK viršininkas	20 min. - 1,5 val. Pastoviai																		
2.	Iškeltųjų gyventojų aprūpinimas būtiniaisiais daiktais ir maitinimas.	Savivaldybės Operacijų centro koordinatoriaus	4 - 48 val.																		
3.	Civilinės saugos pajėgų, dalyvaujančių avarijos pasekmių likvidavimo darbuose, maitinimas ir aprūpinimas instrumentais, prietaisais ir darbo drabužiais.	Savivaldybės Operacijų centro koordinatoriaus	4 - 48 val.																		
4.	Savivaldybės civilinės saugos pajėgų veiksmų koordinavimas atliekant gelbėjimo ir kitiems neatidėliotiniams darbams	Savivaldybės Operacijų centro koordinatorius	20 - 40 min. iki darbų pabaigos																		
5.	Gelbėjimo darbų vykdymas.	Įmonės vadovas, Gelbėjimo darbų vadovas	iki darbų pabaigos																		

9. PLANO PRIEDAI

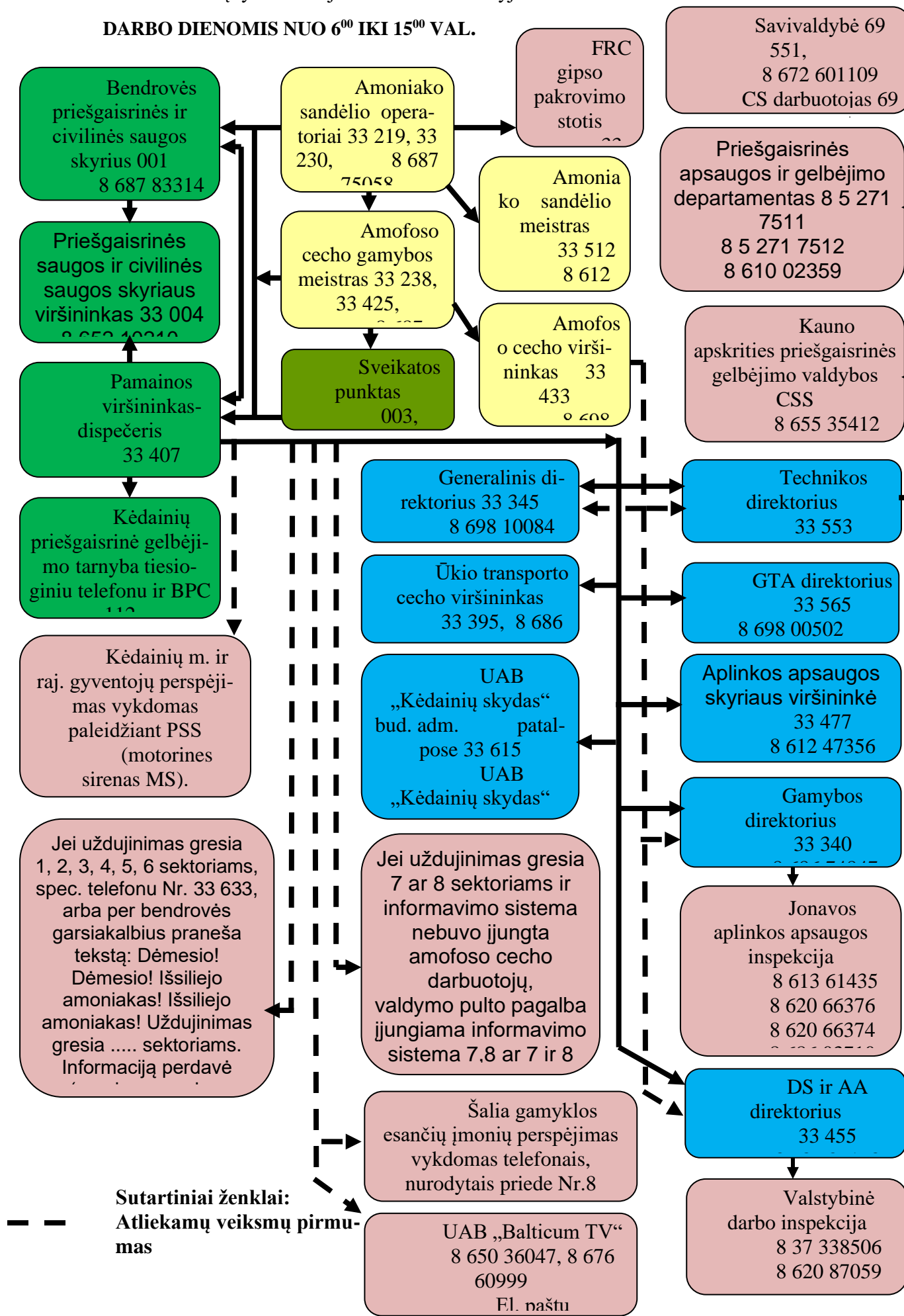
1. AB „Lifosa“ informavimo schema, įvykus avarijai amoniako sandėlyje darbo dienomis nuo 7.00 iki 16.00 val.
2. AB „Lifosa“ informavimo schema, įvykus avarijai amoniako sandėlyje nakties metu, išėiginėmis ir švenčių dienomis.
3. Keitimosi informacija apie ekstremaliąją situaciją ar įvykį schema.
4. Asmenys, atsakingi už informacijos priėmimą ir teikimą.
5. Atmosferos tarša išsipyklus 1000 t amoniako.
6. Keitimosi informacija apie įvykį forma ES-1.
7. Keitimosi informacija apie įvykį forma ES-2.
8. Keitimosi informacija apie įvykį forma ES-3.
9. Mokyklinių ir ikimokyklinių įstaigų evakavimo duomenys.
10. Principinė gyventojų evakavimo organizavimo schema.
11. Evakuotų gyventojų laikino apgyvendinimo vietos Kėdainių rajono seniūnijose.
12. Užterštos amoniaku zonos gylio apskaičiavimo lentelė.
13. Užteršto oro debesies slinkimo parametrų lentelė.
14. Amoniako saugos duomenų kortelė.
15. Kaip elgtis, esant cheminei taršai.

**Informavimo schema įvykus avarijai amoniako sandėlyje
POILSIO IR ŠVENČIŲ DIENOMIS BEI DARBO DIENOMIS
NUO 15⁰⁰ IKI 6⁰⁰ VAL.**

Informavimo schema įvykus avarijai amoniako sandėlyje

DARBO DIENOMIS NUO 6⁰⁰ IKI 15⁰⁰ VAL.

Sutartiniai ženklai:
 - - - - - Atliekamų veiksmų pirmumas

Kėdainių m. ir raj. gyventojų perspėjimas vykdomas paleidžiant PSS (motorines sirenas MS).

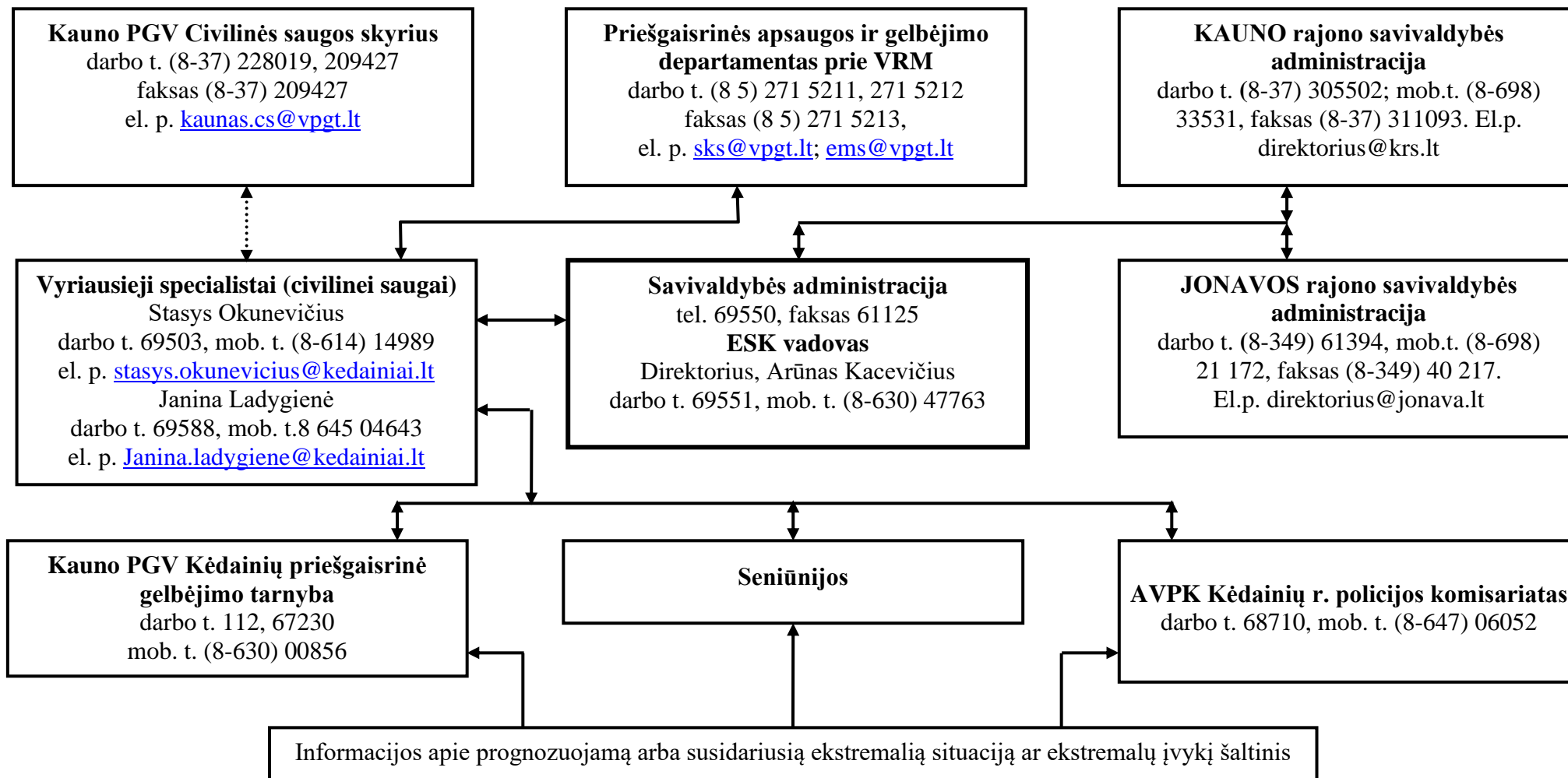
Jei uždujtinimas gresia 1, 2, 3, 4, 5, 6 sektoriams, spec. telefonu Nr. 33 633, arba per bendrovės garsiakalbius praneša tekstą: Dėmesio! Dėmesio! Išsiliejo amoniakas! Išsiliejo amoniakas! Uždujtinimas gresia ..... sektoriams. Informaciją perdavė

Jei uždujtinimas gresia 7 ar 8 sektoriams ir informavimo sistema nebuvo įjungta amofoso cecho darbuotojų, valdymo pulto pagalba įjungžiama informavimo sistema 7,8 ar 7 ir 8

Šalia gamyklos esančių įmonių perspėjimas vykdomas telefonais, nurodytais priede Nr.8

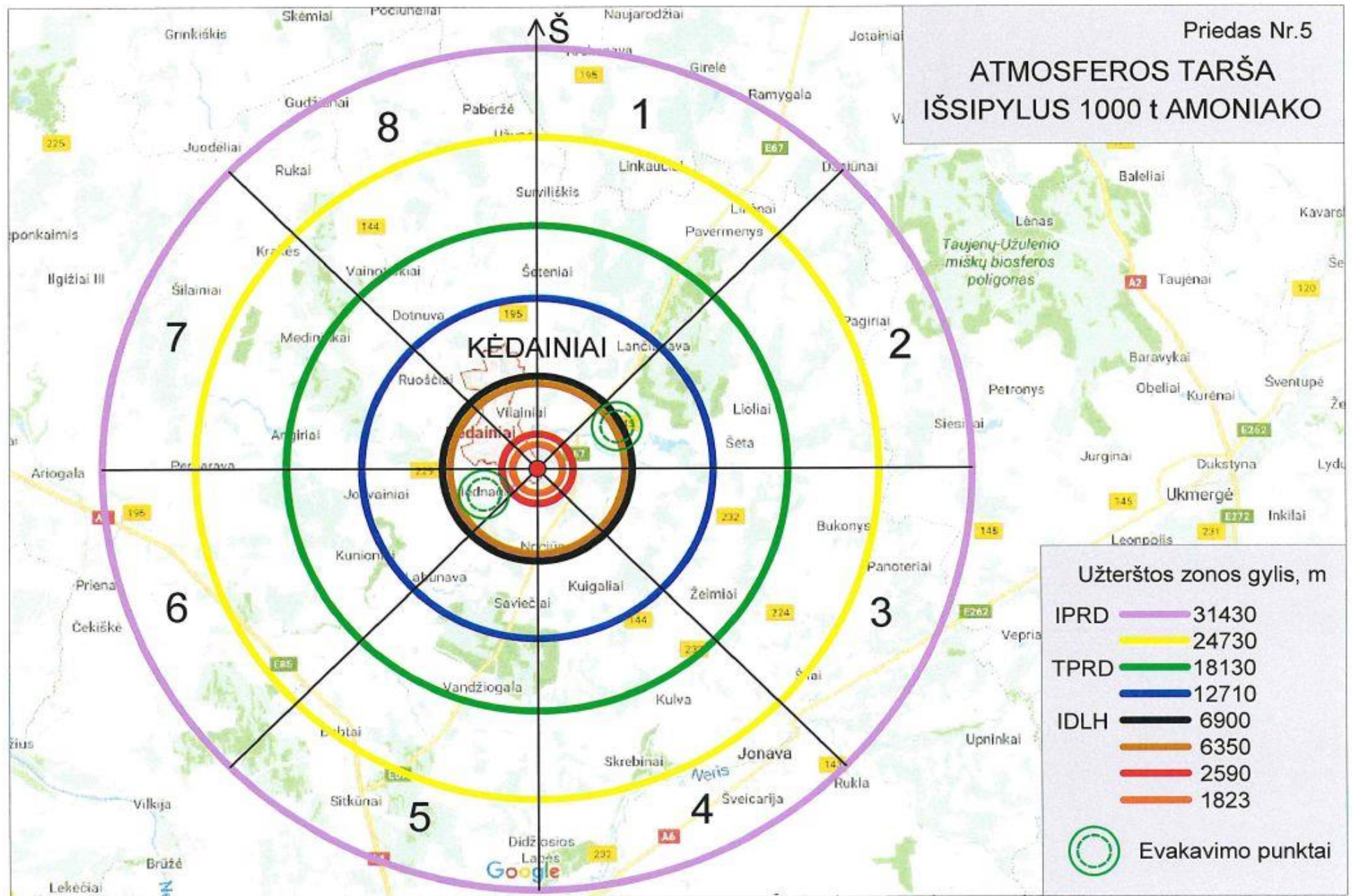
**KEITIMOSI INFORMACIJA APIE EKSTREMALIAJĄ SITUACIJĄ AR EKSTREMALŪJĮ ĮVYKĮ
KĖDAINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE SCHEMA**

3 priedas

→ – informacijos teikimas.

.....→ – prognozės apie ekstremalų įvykį ar ekstremalią situaciją teikimas.

KĖDAINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS

ĮSAKYMAS

DĖL ASMENŲ, ATSAKINGŲ UŽ INFORMACIJOS APIE ĮVYKIUS, EKSTREMALIUS ĮVYKIUS IR SITUACIJAS PRIĖMIMĄ IR TEIKIMĄ, PASKYRIMO

2011 m. balandžio 5 d. Nr. AD-1-567
Kėdainiai

Vadovaudamasis Vidaus reikalų ministro 2010-07-30 įsakymu Nr. IV-517 „Dėl keitimosi informacija apie įvykį, ekstremalų įvykį ar ekstremaliąją situaciją tvarkos aprašo patvirtinimo“, (Žin., 2007, Nr. 40-1515; 2010, Nr. 94-4963), asmenimis, atsakingais už informacijos apie įvykius, ekstremalius įvykius ar ekstremalias situacijas priėmimą ir teikimą Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos

1. S k i r i u:

1.1. Stasį Okunevičių, vyriausiąjį specialistą civilinei ir priešgaisrinei saugai

1.2. Janiną Ladygienę, vyriausiąją specialistę mobilizacijai ir civilinei saugai

2. P a v e d u Astai Bratašienei įteikti įsakymą Stasiui Okunevičiui, Janinai

Ladygienei.

Direktorius

Romualdas Gailiūnas

PIRMINIS PRANEŠIMAS

(susidariusi ekstremalioji situacija)

1. PRANEŠĖJAS		2. ADRESATAS
DATA	TEL. NR.	TEL. NR
LAIKAS	FAKSO NR.	FAKSO NR.
EL. PAŠTAS	EL. PAŠTAS	
3. EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS PAVADINIMAS	4. ŠIO PRANEŠIMO PRIEDAI (AKTUALŪS DUOMENYS APIE EKSTREMALIĄJĄ SITUACIJĄ, ESAMI IR GALIMI PAVOJAUS ŠALTINIAI)	
	LAPŲ SKAIČIUS	
5. Į EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS VIETĄ IŠVYKUSIOS (DALYVAVUSIOS) CIVILINĖS SAUGOS SISTEMOS PAJĖGOS		
6. EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS APIBŪDINIMAS		
6.1. KADA SUSIDARĖ		
6.2. KUR SUSIDARĖ		
6.3. KAS ĮVYKO		
6.4. KAS PRANEŠĖ		
6.5. PRIEŽASTYS		
6.6. PROGNOZĖ		
7. SUŽEISTIEJI SKAIČIUS		
8. ŽUVUSIEJI SKAIČIUS		
9. INFORMACIJĄ PATEIKĘS ASMUO (pareigos, parašas, vardas ir pavardė)		

PRANEŠIMAS

(keitimasis informacija apie gelbėjimo darbus, susidariusią ekstremaliąją situaciją)

1. PRANEŠĖJAS	2. ADRESATAS
DATA	TEL. NR.
LAIKAS	FAKSO NR.
EL. PAŠTAS	EL. PAŠTAS
3. EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS PAVADINIMAS	4. ŠIO PRANEŠIMO PRIEDAI (AKTUALŪS DUOMENYS APIE EKSTREMALIĄJĄ SITUACIJĄ)
	LAPŲ SKAIČIUS
5. EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS OPERACIJŲ VADOVAS	6. GELBĖJIMO DARBŲ VADOVAS
TEL. NR.	TEL. NR.
7. DALYVAUJANČIOS CIVILINĖS SAUGOS SISTEMOS PAJĖGOS (ŽMONĖS IR TECHNIKA)	8. IŠSAMUS EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS APIBŪDINIMAS, KEITIMASIS INFORMACIJA
9. ATLIEKAMI GELBĖJIMO DARBAI	10. PADARYTA ŽALA IR PATIRTI NUOSTOLIAI
11. GYVENTOJŲ / DARBUOTOJŲ APSAUGOS ORGANIZAVIMAS	
12. POREIKIAI, SIŪLYMAI, PASTABOS	
13. INFORMACIJĄ PATEIKĘS ASMUO (pareigos, parašas, vardas ir pavardė)	

PRANEŠIMAS

(padėtis pašalinus ekstremaliosios situacijos padarinius)

1. PRANEŠĖJAS		2. ADRESATAS	
DATA	TEL. NR.	TEL. NR.	
LAIKAS	FAKSO NR.	FAKSO NR.	
EL. PAŠTAS		EL. PAŠTAS	
3. EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS PADARINIŲ ŠALINIMO DARBŲ PABAIGA (TRUMPAS APRAŠYMAS)		4. ŠIO PRANEŠIMO PRIEDAI (AKTUALŪS DUOMENYS APIE EKSTREMALIĄJĄ SITUACIJĄ)	
		LAPŲ SKAIČIUS	
5. EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS PAVADINIMAS			
6. ŽUVUSIEJI			
7. SUŽEISTIEJI			
8. KITA INFORMACIJA (VEIKSMAI, PADARYTA ŽALA, PATIRTI NUOSTOLIAI IR T. T.)			
9. DALYVAVUSIOS CIVILINĖS SAUGOS SISTEMOS PAJĖGOS:		ŽMONĖS	TECHNIKA
9.1.	.....	.....	.....
9.2.	.....	.....	.....
9.3.	.....	.....	.....
9.4.	.....	.....	.....
9.5.	.....	.....	.....
9.6.	.....	.....	.....
10. INFORMACIJĄ PATEIKĘS ASMUO (pareigos, parašas, vardas ir pavardė)			

MOKYKLINIŲ IR IKIMOKYKLINIŲ ĮSTAIGŲ EVAKAVIMO DUOMENYS

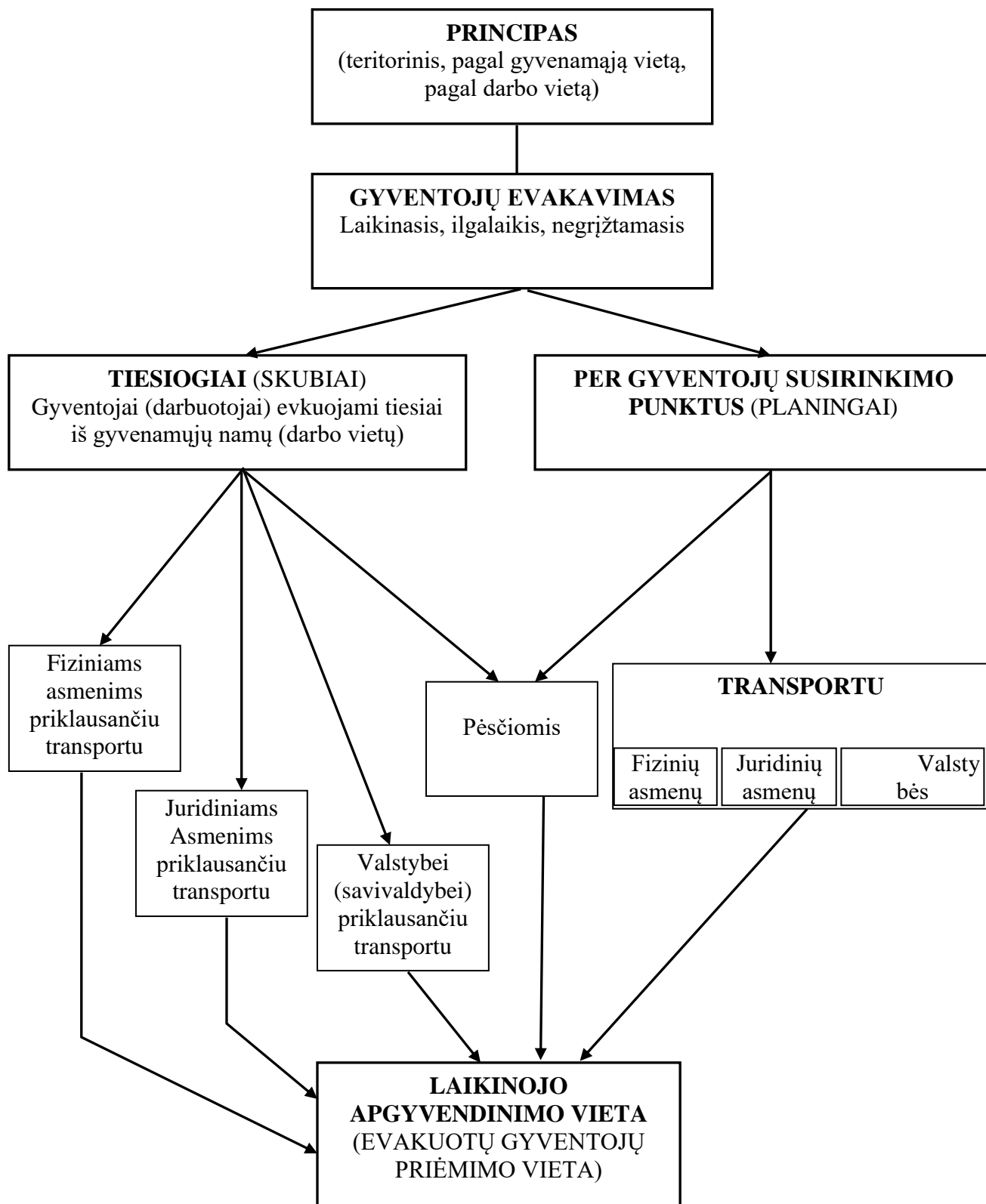
2019.09.01

	GIMNAZIJOS	Telefonas	Mokinių	Priešmokykl.	Ikimokykl.	Iš viso
1	2	3	4	5	6	
1	„Atžalyno“ gimnazija	60230	483			483
2	Šviesioji gimnazija	60102	461			461
3	Akademijos gimnazija	37265	316			316
	„Kaštono“ skyrius	37307		17	63	80
4	Josvainių gimnazija	73274	274			274
5	Krakių gimnazija	38242	246			246
6	Šėtos gimnazija	35155	267			267
7	Suaugusiųjų ir jaunimo mokykla	60403				
	Suaugusiųjų sk.		130			130
	Jaunimo sk.		57			57
	PROGIMNAZIJOS/PAGRINDINĖS MOKYKLOS					
8	„Aušros“ progimnazija	60383	845			845
9	„Ryto“ progimnazija	51579	924			924
10	J.Paukštelio progimnazija	60533	527			527
11	Dotnuvos pagrindinė mokykla	39166	100	8	9	117
12	Labūnavos pagrindinė mokykla	34306	125	7	35	167
	Nociūnų skyrius	43325	21	6	21	27
	Pelėdnagių „Dobiliuko“ skyrius	67619	29	8	62	99
13	Specialioji mokykla	71024	93			93
14	Vilainių mokykla-darželis „Obelėlė“	33189	74	26	83	183
	Aristavos skyrius			2	4	6
	Iš viso mokyklose		4972	74	277	5323

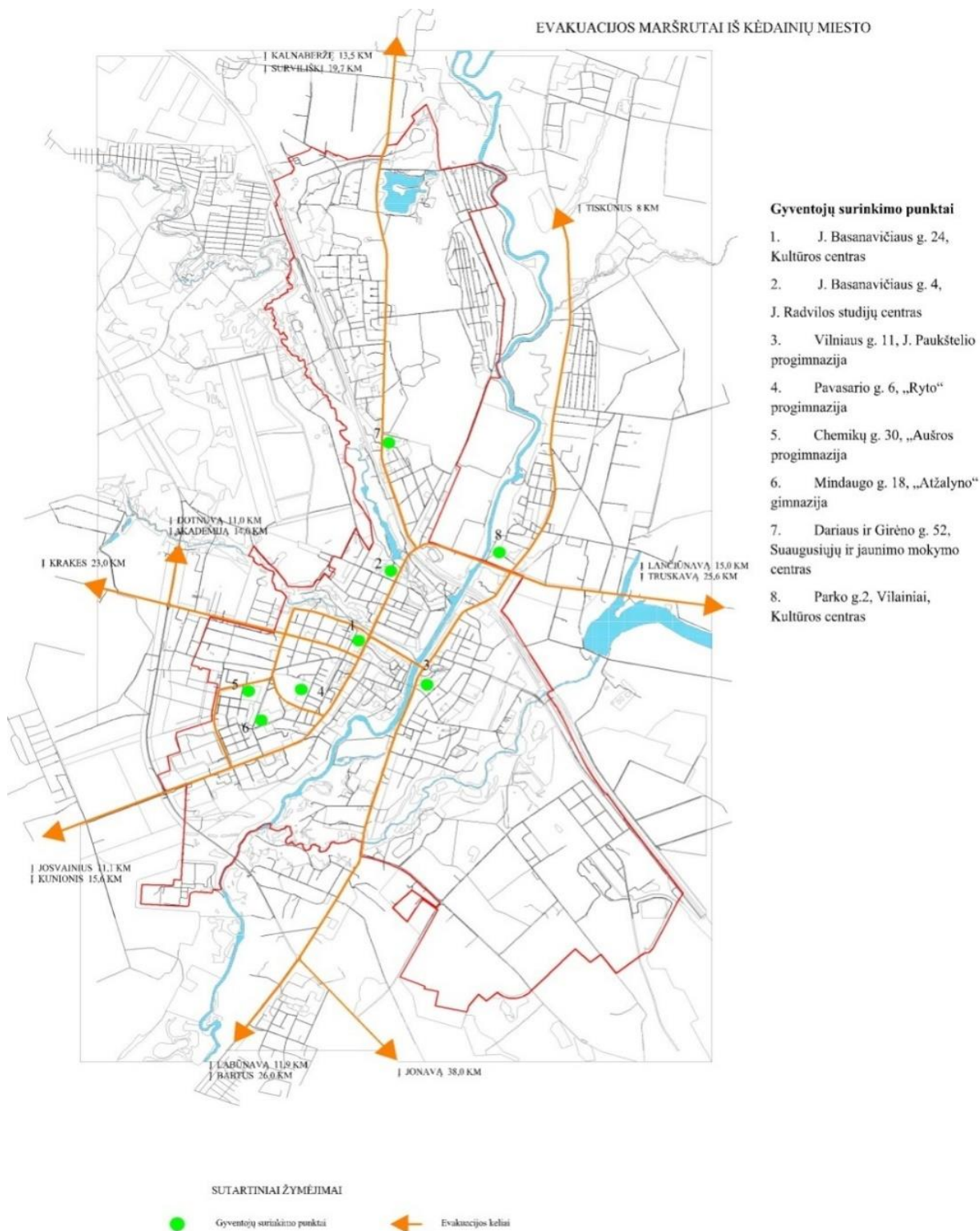
DARŽELIAI

1	2	3	4	5	6	7
15	Lopšelis-darželis „Aviliukas“	61702		21	135	156
16	Lopšelis-darželis „Pasaka“	61700		40	130	170
17	Lopšelis-darželis „Puriena“	61687		41	150	191
18	Mokykla-darželis „Vaikystė“	61689		39	179	218
19	Lopšelis-darželis „Varpelis“	61701		57	147	204
20	Lopšelis-darželis „Vyturėlis“	61703		26	116	142
21	Lopšelis-darželis „Žilvitis“	61705		43	172	215
	Iš viso švietimo įstaigose		4972	341	1306	6619

PRINCIPINĖ GYVENTOJŲ EVAKAVIMO ORGANIZAVIMO SCHEMA

Priedas 10.1.

EVAKUOTŲ GYVENTOJŲ LAIKINO APGYVENDINIMO VIETOS KĖDAINIŲ RAJONO SENIŪNIJOSE

Eil. Nr.	Seniūnija	Apgyvandinimo vieta	Adresas	Telefonas	Priimamų žmonių skaičius	Atsakingas asmuo	Pastaba
1	2	3	4	5	6	7	8
1.		Dotnuvos pagrindinė mokykla	Vilties 21, Dotnuva	39 166	150	R. Urbonavičius	
		Akademijos gimnazija	Jaunimo 2, Akademija	37 265	450	L. Tauginas	
		Akademijos kultūros centras	Stoties 9, Akademija	8 652 99957	300	Ž. Smulskienė	
		LŽ Instituto centriniai rūmai	Instituto al. 1, Akademija	8 615 40757	300	Ž. Kadžiulienė	
		Šlapaberžės bendruomenės centras	Miškų g. 3a, Šlapaberžės km.	8 618 35700	40	N. Kanapinskienė	
2.	Gudžiūnų	Akademijos gimnazijos, Gudžiūnų P. Rabikausko skyrius	Tujų 62, Gudžiūnai	45 338	125	I. Macionienė	
		Akademijos kult. centro, Gudžiūnų skyrius	Tujų 62, Gudžiūnai	8 603 24324	100	V. Juknienė	
		Miegėnų pagrindinė mokykla	Mechanizatorių 4, Miegėnų km.	46 335	120	D. Cechanavičienė	
3.	Josvainių	Josvainių gimnazija	Ariogalos 2, Josvainiai	73 274	200	R. Zigmantavičius	
		Josvainių socialinis ugdymo centras	Skroblų 8, Josvainiai	73 439	70	E. Markova	
		Josvainių kultūros centras	Karių a. 3 a, Josvainiai	8 690 52549	160	R. Kalvaitė	
4.	Krakių	Krakių M. Katkaus gimnazija	Kauno 26, Krakės	38 242	280	A. Magyla	
		Krakių kultūros centras	Smilgos 6, Krakės	8 640 58732	150	R. Dubinka	
5.	Pelėdnagių	Labūnavos pagrindinė mokykla	Barupės 2, Labūnavos km.	34 306	200	R. Karnilavičienė	
		Labūnavos pagrindinės mokyklos, Nociūnų skyrius	Pėdžių 19, Nociūnų km.	43 325	70	S. Strazdauskienė	
		Pelėdnagių kultūros namai	Beržų 1, Pelėdnagiai	8 655 17108	100	L. Šaduikė	
		Nociūnų bendruomenės namai	Pirmūnų 4, Nociūnų km.	8 650 57738	40	V. Stanevičienė	

		Pelėdnagių mokykla – darželis „Dobiliukas“	V. Koncevičiaus 5, Pelėdnagiai	30 290	100	R. Bičkienė	
6.	Pernaravos	Josvainių gimnazijos, Pernaravos skyrius	J. Juškytės 33, Pernarava	42 131	100	J. Bosovec	
7.	Surviliškio	Surviliškio V. Svirskio pagrindinė mokykla	Kėdainių 11, Surviliškis	41 111	200	L. Klečkauskienė	

		Kėdainių kult. centro, Surviliškio sk.	Kėdainių 6, Surviliškis	8 686 69712	50	N. Dilkienė	
		Kėdainių kult. c., Kalnaberžės sk.	Beržų 43, Kalnaberžės k.	8 614 75376	50	D. Staškuvienė	
8.	Šėtos	Šėtos gimnazija	Kėdainių 1, Šėta	35 155	400	M. Danilevičius	
		Šėtos gimnazijos, Pagirių A. Jakšto skyrius	Mokyklos 3, Pagiriai	35 155	100	M. Danilevičius	
		Šėtos kultūros centras	Kėdainių 6, Šėta	8 607 48189	300	E. Mecelienė	
		Šėtos socialinis ir ugdymo centras	Ramygalos 34, Šėta	35 316	50	E. Ramonienė	
9.	Truskavos	Truskavos pagrindinė mokykla	Gaisų 2, Pavermenio km.	41 317	200	R. Lemkė	
		Truskavos kultūros centras	Pavermenio km.	8 683 85211	130	V. Valionienė	
10.	Vilainių	Lančiūnavos bendruomenės centras	Aukštuvų 4, Lančiūnava	8 656 62153	100	R. Ivanovienė	
		Vilainių mokykla-darželis „Obelėlė“	Melioratorių 26, Vilainiai	33 189	120	V. Bliudžienė	
		Vilainių mokyklos-darželio „Obelėlė“, Aristavos skyrius	Aristavos km.	33 189	70	V. Bliudžienė	
		Tiskūnų kultūros namai	Tiskūnų km.	8 614 75626	100	I. Šalukienė	
		Vilainių kultūros centras	Parko 6, Vilainiai	8 686 69804	250	V. Augulienė	
		Vilainių sporto mokykla	Parko 4, Vilainiai	33 100	580	T. Pakštys	
		Kėdainių arena	Basanavičiaus 1 a	8 699 66624	3000	T. Pakštys	

UŽTERŠTOS AMONIAKU ZONOS GYLIO APSKAIČIAVIMO LENTELE

(Priklausomai nuo vėjo greičio, atmosferos vertikalios stabilumo laipsnio ir išsiliejusio amoniako kiekio)

Mirtina toksinė ribinė norma -150 mg×min/l. Slenkstinė toksinė ribinė norma - 15 mg×min/l. Koncentracija iki 70 mg/m³ - per ilgą laiką gali sukelti lengvą kvėpavimo takų uždegimą. Koncentracija iki 36 mg/m³ - **HN 23:2001 trumpalaikio poveikio ribinė vertė.**

Didžiausia leidžiama koncentracija darbo zonoje (DLK) – 20 mg/m³

Atmosferos vertikalios stabilumo laipsnis	Vėjo greitis, m/s	Išgaravimo laikas, val	Užteršta zona, m Pagrindas Versija 3.0				
			Mirtino užteršimo zona	Tarša iki slenkstinės ribos	Iki 70 mg/m ³	Iki 36 mg/m ³	Iki 20 mg/m ³
			Zonos gylis	Zonos gylis	Gylis	Gylis	Gylis
Išsiliejusio amoniako kiekis - skystas NH₃ - 1000 t, dujinis – 2,5 t							
Inversija	1	11,6	1823	2590	12500	18050	24700
	2	10,4	1937	3276	12500	18200	26300
	3	9,4	1906	4063	12100	18200	26800
	4	8,6	1755	4762	11600	18000	27000
Izotermija	1	10,2	1773	2808	7600	11000	15600
	2	8,2	1679	3590	7000	10400	14700
	3	6,9	1458	4140	6680	9700	14600
	4	5,9	1302	4177	6680	10000	14700
	5	5,2	1202	3937	7200	9600	14800
	6	4,6	1117	3729	8500	9700	14500
	7	4,2	1061	3585	9880	9900	16600
	8	3,8	1008	3424	11380	11370	19300
Konvekcija	1	9,9	1582	2797	5000	7300	10300
	2	7,7	1386	3456	4600	6500	9500
	3	6,4	1178	3751	5400	6000	9200

UŽTERŠTOS AMONIAKU ZONOS GYLIO APSKAIČIAVIMO LENTELE

(Priklausomai nuo vėjo greičio, atmosferos vertikalios stabilumo laipsnio ir išsiliejusio amoniako kiekio)

Mirtina toksinė ribinė norma -150 mg×min/l. Slenkstinė toksinė ribinė norma - 15 mg×min/l. Koncentracija iki 70 mg/m³ - per ilgą laiką gali sukelti lengvą kvėpavimo takų uždegimą. Koncentracija iki 36 mg/m³ - (HN 23: 2011) trumpalaikio poveikio ribinė vertė.

Didžiausia leidžiama koncentracija (IPRD) -14 mg/m³

Atmosferos vertikalios stabilumo laipsnis	Vėjo greitis, m/s	Išgaravimo laikas, val.	Užteršta zona, m. Pagrindas Versija 3.0				
			Mirtino užteršimo zona	Tarša iki slenkstinės ribos	Iki 70 mg/m ³	Iki 36 mg/m ³	Iki 20 mg/m ³
			Zonos gylis	Zonos gylis	Gylis	Gylis	Gylis
Išsiliejusio amoniako kiekis - skystas NH₃ - 2000 t, dujinis – 4,97 t							
Inversija	1	23,4	2294	3040	12700	17850	24700
	2	20,7	2455	3763	12260	18460	26300
	3	18,8	2481	4632	11400	18600	26800
	4	17,3	2390	5502	11600	17800	27000
Izotermija	1	20,4	2259	3239	7700	11000	15600
	2	16,3	2201	4191	7400	10400	14700
	3	13,7	1990	4938	6680	10200	14600
	4	11,8	1758	5423	6680	10200	14700
	5	10,4	1604	5274	7900	9750	14700
	6	9,3	1492	4980	9150	9750	14700
	7	8,4	1386	4714	10500	10550	14500
	8	7,7	1326	4541	11680	11690	14500
Konvekcija	1	19,7	2031	3267	5000	7350	10300
	2	15,4	1874	4118	4600	6600	9500
	3	12,7	1625	4669	5380	6400	9200

UŽTERŠTOS AMONIAKU ZONOS GYLIO APSKAIČIAVIMO LENTELE

(Priklausomai nuo vėjo greičio, atmosferos vertikalios stabilumo laipsnio ir išsiliejusio amoniako kiekio)

Mirtina toksinė ribinė norma -150 mg×min/l. Slenkstinė toksinė ribinė norma - 15 mg×min/l. Koncentracija iki 70 mg/m³ - per ilgą laiką gali sukelti lengvą kvėpavimo takų uždegimą. Koncentracija iki 36 mg/m³ - HN 23:2001 trumpalaikio poveikio ribinė vertė. Didžiausia leidžiama koncentracija (IPRD)-14 mg/m³

Atmosferos vertikalios stabilumo laipsnis	Vėjo greiti, m/s	Išgaravimo laikas, val.	Užteršta zona, m Pagrindas Versija 3.0				
			Mirtino užteršimo zona	Tarša iki slenkstinės ribos	Iki 70 mg/m ³	Iki 36 mg/m ³	Iki 20 mg/m ³
			Zonos gylis	Zonos gylis	Gylis	Gylis	Gylis
Išsiliejusio amoniako kiekis - skystas NH₃ - 5000 t, dujinis – 34,6 t							
Inversija	1	58,5	3038	3767	12700	17850	24700
	2	51,9	3328	4589	12260	18460	26300
	3	47,1	3505	5556	11400	18600	26800
	4	43,3	3562	6622	11600	17800	27000
Izotermija	1	51,1	3017	3924	7700	11000	15600
	2	40,9	3115	5025	7400	10400	14700
	3	34,3	3027	6077	6680	10200	14600
	4	29,6	2750	6925	6680	10200	14700
	5	26,0	2488	7563	7900	9750	14700
	6	23,2	2291	7665	9150	9750	14700
	7	21,0	2129	7222	10500	10550	14500
	8	19,2	2010	6887	11680	11690	14500
Konvekcija	1	49,8	2942	3927	5000	7350	10300
	2	39,2	2973	5029	4600	6600	9500
	3	32,4	2816	6022	5380	6400	9200

UŽTERŠTO ORO DEBESIES SLINKIMO PARAMETRŲ LENTELĖ
(Priklausomai nuo vėjo greičio ir atmosferos vertikalios stabilumo laipsnio)

Atstumai km nuo avarijos vietos	Atmosferos vertikalios stabilumo laipsnis															
	Inversija				Konvekcija				Izotermija							
	Vėjo greitis m/s															
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	5	6	7	8
1	12	6	4	3	9	4	3	2	10	5	3	3	2	2	1	1
2	24	12	8	6	17	9	6	4	20	10	7	5	4	3	3	3
3	36	18	11	9	26	13	9	6	30	15	10	8	6	5	4	4
4	48	24	15	11	34	17	11	9	40	20	13	10	8	7	6	5
5	60	30	19	14	43	21	14	11	50	25	17	13	10	9	7	6
6	72	36	23	17	51	26	17	13	60	30	20	15	12	10	9	8
7	84	42	26	20	60	30	20	15	70	35	23	18	14	12	10	9
8	96	48	30	23	69	34	23	17	80	40	27	20	17	14	12	10
9	108	54	34	26	77	39	26	19	90	45	30	23	19	15	13	11
10	120	60	38	29	86	43	29	21	100	50	33	25	21	17	15	13
11	132	66	41	31	94	47	31	24	110	55	37	28	23	19	16	14
12	144	72	45	34	103	51	34	26	120	60	40	30	25	21	18	15
13	156	78	49	37	111	56	37	28	130	65	43	33	27	22	19	17
14	168	84	53	40	120	60	40	30	140	70	47	35	29	24	20	18
15	180	90	56	43	129	64	43	32	150	75	50	38	31	26	22	19
16	192	96	60	46	137	69	46	34	160	80	53	40	33	27	23	20
17	204	102	64	49	146	73	49	36	170	85	57	43	35	29	25	22
18	216	108	68	51	154	77	51	39	180	90	60	45	37	31	26	23
19	228	114	71	54	163	81	54	41	190	95	63	48	39	33	28	24
20	240	120	75	57	171	86	57	43	200	100	67	50	41	34	29	26
21	252	126	79	60	180	90	60	45	210	105	70	53	43	36	31	27

22	264	132	83	63	189	94	63	47	220	110	73	55	46	38	32	28
23	276	138	86	66	197	99	66	49	230	115	77	58	48	39	34	29
24	288	144	90	69	206	103	69	51	240	120	80	60	50	41	35	31

Atstumai km nuo avarijos vietos	Atmosferos vertikalaus stabilumo laipsnis															
	Inversija				Konvekcija				Izotermija							
	Vėjo greitis m/s															
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	5	6	7	8
25	300	150	94	71	214	107	71	54	250	125	83	63	52	43	37	32
26	312	156	98	74	223	111	74	56	260	130	87	65	54	45	38	33
27	324	162	101	77	231	116	77	58	270	135	90	68	56	46	40	34
28	336	168	105	80	240	120	80	60	280	140	93	70	58	48	41	36
29	348	174	109	83	249	124	83	62	290	145	97	73	60	50	42	37
30	360	180	113	86	257	129	86	64	300	150	100	75	62	51	44	38
31	372	186	116	89	266	133	89	66	310	155	103	78	64	53	45	40
32	384	192	120	91	274	137	91	69	320	160	107	80	66	55	47	41
33	396	198	124	94	283	141	94	71	330	165	110	83	68	57	48	42
34	408	204	128	97	291	146	97	73	340	170	113	85	70	58	50	43
35	420	210	131	100	300	150	100	75	350	175	117	88	72	60	51	45

UŽTERŠTO ORO PRIEKINIO FRONTO SLINKIMO GREITIS (km/h)

Stabilumo laipsnis	Vėjo greitis m/s							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Inversija	5	10	16	21				
Izotermija	6	12	18	24	29	35	41	47
Konvekcija	7	14	21	28				

Užteršto oro priekinio fronto slinkimo greitis iš Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos civilinės saugos departamento metodikos “Užteršimo stipriai veikiančiomis medžiagomis, įvykus avarijoms chemiškai pavojinguose objektuose, masto prognozavimas”.

Amoniako saugos duomenų kortelė

MEDŽIAGOS/MIŠINIO IR BENDROVĖS/ĮMONĖS IDENTIFIKAVIMAS.

Informacija apie produktą

Komercinis pavadinimas	: Amoniakas, bevandenis
Registracijos numeris	: 01-2119488876-14-XXXX
Medžiagos/mišinio panaudojimo sritis	: Pramoninė žaliava, trąša.
Bendrovė	: ОАО Новомосковская акционерная компания „Азот“ Россия, 301660, Тульская область, Новомосковск, ул. Связи, 10 (Open Joint Stock company „Azot“ 10 Svyazi St., Novomoskovsk, Tula Region, 301660, Russia)
Telefonas	: +7 (48762) 2-21-40
e-paštas	: cotk_nmk@eurochem.ru
Pagalbos telefono numeris	: Toksikologijos ir informacijos centras: +370 5 236 2052; mob.: +370 687 53378; darbo valandos: 24 h (GMT +3)

1. GALIMI PAVOJAI.

Klasifikacija pagal EB reglamentą (EC) Nr.1272/2008

Degiosios dujos, 2 pavojaus kategorija	H221: Degiosios dujos.
Slėgio veikiamos dujos	H280: Turi slėgio veikiamų dujų, kaitinant gali sprogti.
Ūmus toksiškumas (įkvėpus), 3 pavojaus kategorija	H331: Toksiška įkvėpus.
Odos ėsdinimas/dirginimas, 1B pavojaus kategorija	H314: Smarkiai nudegina odą ir pažeidžia akis.
Pavojinga vandens aplinkai – Ūmus pavojus, 1 kategorija	H400: Labai toksiška vandens organizmams. EUH071: Ėsdina kvėpavimo takus.

Klasifikacija pagal direktyvas (67/548/EEC, 1999/45/EC)

T	Toksiška.
N	Pavojinga aplinkai.
R10	Degi.
R23	Toksiška įkvėpus.

R34 Nudgina.

R50 Labai toksiška vandens organizmams.

2. SUDĖTIS ARBA INFORMACIJA APIE SUDEDAMĄSIAS DALIS.

Produktas yra cheminė medžiaga, kuriai taikoma registracijos prievolė pagal REACH reglamentą 1907/2006/EC.

Pagrindiniai komponentai:

Cheminis pavadinimas	Koncentracija, %	CAS Nr.	EC Nr./REACH registracijos Nr.	Indeksas
Bevandenis amoniakas	≥ 99,6	7664-41-7	231-635-3/ 01-2119488876-14- XXXX	007-001-00-5
Vanduo	≤ 0,4	7732-18-5	231-791-2	nėra

3. PIRMOSIOS PAGALBOS PRIEMONĖS.

- Bendros rekomendacijos : Avarijos ar apsinuodijimo atveju, nedelsiant kreiptis į gydytojus (turėti šį SDL). Teikiantiems pagalbą asmenims – saugoti save. Išėiti iš pavojaus zonos. Nieko neduoti nukentėjusiam, jei jis yra be sąmonės. Nedelsiant nusivilkti užterštus drabužius ir batus.
- Įkvėpus : Išvesti nukentėjusį į gryną orą. Suteikti ramybę ir šilumą. Sustojus kvėpavimui, daryti dirbtinį kvėpavimą. Esant apsunkintam kvėpavimui, duoti deguonies kaukę. Kreiptis į gydytojus.
- Patekus ant odos : Plauti muilu ir dideliu kiekiu vandens. Kreiptis į gydytojus.
- Patekus į akis : Apsaugoti akis nuo tolimesnio poveikio. Išimti kontaktinius lęšius (jei reikia ir įmanoma). Plauti dideliu kiekiu vandens, mažiausiai 15 min., kreiptis į gydytojus.
- Nurijus : Nesukelti vėmimo. Paguldyti nukentėjusį patogioje padėtyje. Skalauti burną vandeniu. Kreiptis į gydytojus.

4. PRIEŠGAISRINĖS PRIEMONĖS.

- Tinkamos gesinimo priemonės : Vandens dušas, vandens putos, milteliai ir angliarūgštė.
- Gaisro metu kylantys pavojai : Gaisro metu gali susidaryti pavojingi medžiagos skilimo produktai (žr. 10 sk.). Šių produktų poveikis gali būti pavojingas sveikatai.
- Patarimai gaisrininkams : Gaisro metu naudoti autonominį kvėpavimo aparatą. Devėti asmens apsaugos priemonės.
- Papildoma informacija : Vadovautis standartinėmis cheminio gaisro gesinimo procedūromis. Vėsinti konteinerius/talpas vandens srove. Gesinimo vandenį surinkti, neleisti patekti į kanalizaciją. Gaisro liekanas ir užterštą vandenį šalinti kaip atliekas, pagal nacionalinius ar vietinius reikalavimus.

5. AVARIJŲ LIKVIDAVIMO PRIEMONĖS.

- Asmens atsargumo priemonės : Žr. 7 ir 8 skirsnius. Naudotis asmens apsaugos priemonėmis. Likviduoti visus liepsnos šaltinius. Neįkvėpti garų, dujų ar aerozolio. Užtikrinti atitinkamą ventiliaciją, ypač uždaroje patalpose. Nedelsiant evakuoti personalą į saugią zoną. Dėmesio: susikaupę garai gali sudaryti sprogų mišinį. Garai kaupiasi žemesnėse vietose.
- Ekologinės atsargumo priemonės : Nepilti į paviršinius vandenis ar kanalizacijos vamzdinius. Užtvirti kelią tolimesniam nutekėjimui ar išsipylimui. Pranešti apie įvykį ar taršos galimybę atitinkamoms institucijoms. Vengti medžiagos patekimo į aplinką. Vadovautis specialiomis instrukcijomis, saugos duomenų lapu.
- Valymo priemonės : Lokalizuoti ir surinkti ištekėjusį produktą, surinkti į konteinerius šalinimui ar utilizacijai pagal nacionalinius ar vietinius reikalavimus.

6. NAUDOJIMAS IR SANDĖLIAVIMAS.

Naudojimas

- Saugaus naudojimo rekomendacijos : Naudotis asmens apsaugos priemonėmis (žr. 8 skirsnis). Vengti patekimo ant odos ar į akis. Neįkvėpti garų, dujų ar aerozolio. Užtikrinti atitinkamą ventiliaciją, patalpose, kur gal kauptis dulkės. Laikyti atokiau nuo liepsnos šaltinių – nerūkyti. Laikyti toliau nuo degių medžiagų. Darbo rūbus laikyti atskirai. Dirbti su medžiaga saugiai, vengti sprogo. Vengti garų susikaupimo didesnėmis koncentracijomis.
- Gaisrinės saugos rekomendacijos : Saugoti atokiau nuo liepsnos šaltinių. Imtis saugos priemonių nuo elektrostatinio krūvio. Vadovautis standartinėmis priešgaisrinėmis instrukcijomis.

Sandėliavimas

- Reikalavimai sandėliavimo patalpoms ir indams : Sandėliuoti vietose, prieinamose tik kvalifikuotam aptarnaujančiam personalui arba užrakintose patalpose. Konteinerius laikyti sandariai uždarytus, sausose, vėsiose, ventiliuojamose patalpose. Laikyti plieniniuose balionuose arba talpose. Dujų balionus (slėginius indus) laikyti įtvirtintus, kad neapvirstų.
- Kitos sandėliavimo sąlygos : Apsaugoti nuo drėgmės susidarymo.
- Bendros sandėliavimo sąlygos : Laikyti atokiau nuo maisto produktų, gėrimų ir pašarų. Nesandėliuoti kartu su rūgštimis ir bazėmis, oksiduojančiomis medžiagomis ir vandeniu.

Sandėliavimo periodas : 12 mėnesių.

7. POVEIKIO PREVENCIJA/ASMENS APSAUGA.

Komponentai, kurių koncentracija darbo aplinkos ore yra reglamentuojama

Komponentai	CAS Nr.	Kontroliniai parametrai	Šaltinis	Pakeitimai
Amoniakas, bevandenis	7664-41-7	Ilgalaikio poveikio ribinis dydis: 18 mg/m ³ , 25 ppm	GB EH40	01.08.2007

Komponentai	CAS Nr.	Kontroliniai parametrai	Šaltinis	Pakeitimai
		Trumpalaikio poveikio ribinis dydis: 25 mg/m ³ , 35 ppm		
Amoniakas, bevandenis	7664-41-7	Ilgalaikio poveikio ribinis dydis: 14 mg/m ³ , 20 ppm Trumpalaikio poveikio ribinis dydis: 36 mg/m ³ , 50 ppm	2000-39-EC	08.06.2000

PNEC (prognozuojama neturinti poveikio koncentracija)

PNEC vanduo – gėlas vanduo : 0,0011 mg/l
PNEC vanduo – jūros vanduo : 0,0011 mg/l
PNEC vanduo – trumpalaikis patekimas į vandenį : 0,089 mg/l

DNEL (išvestinis neturintis poveikio dydis)

Darbuotojams:

Trumpalaikis – sisteminis poveikis, patekus ant odos : 68 mg/kg/d
Trumpalaikis – sisteminis poveikis, įkvėpus : 47.6 mg/m³
Trumpalaikis – vietinis poveikis, įkvėpus : 36 mg/m³
Ilgalaikis – sisteminis poveikis, patekus ant odos : 68 mg/kg/d
Ilgalaikis – sisteminis poveikis, įkvėpus : 47.6 mg/m³
Ilgalaikis – vietinis poveikis, įkvėpus : 14 mg/m³

Gyvenamoji aplinka:

Trumpalaikis – sisteminis poveikis, patekus ant odos : 68 mg/kg/d
Trumpalaikis – sisteminis poveikis, įkvėpus : 23,8 mg/m³
Trumpalaikis – sisteminis poveikis, nurijus : 6,8 mg/kg/d
Trumpalaikis – vietinis poveikis, įkvėpus : 7,2 mg/m³
Ilgalaikis – sisteminis poveikis, patekus ant odos : 68 mg/kg/d
Ilgalaikis – sisteminis poveikis, įkvėpus : 23,8 mg/m³
Ilgalaikis – sisteminis poveikis, nurijus : 6,8 mg/kg/d
Ilgalaikis – vietinis poveikis, įkvėpus : 2,8 mg/m³

Techninės priemonės

Užtikrinti tiekiamą ir ištraukiamą ventiliaciją darbo patalpose.

Asmens apsaugos priemonės

- Kvėpavimo takų apsauga : Esant pavojingoms koncentracijoms aplinkoje, naudoti orą gryninančius kvėpavimo aparatus, pilnai veidą dengiančią kaukę su filtrais ABEK (EN 14387). Arba dujokaukę su oro padavimu.
- Pastabos : Naudoti tik patvirtintas ir patikrintas pagal ES standartus dujokaukes.

Rankų apsauga

- Medžiaga: : Audinys.
- Pastabos : Pirštinių parinkimas priklauso nuo medžiagos koncentracijos, medžiagos savybių ir darbo specifikos. Dėl tikslesnės informacijos apie apsauginių pirštinių savybes, kreiptis į gamintoją.

- Akių apsauga : Gerai prigludantys, pilnai akių plotą dengiantys apsauginiai akiniai.

- Pastabos : Naudoti tik patvirtintus ir patikrintus pagal ES standartus apsauginius akinius (pvz.: EN 166).

- Odos ir kūno apsauga : Pilnai kūną dengiantis apsauginis kostiumas, atsparus cheminiam poveikiui ir žemoms temperatūroms. Liepsną gesinanti, antistatinė apsauginė medžiaga.

- Pastabos : Apsauginių darbo rūbų parinkimas priklauso nuo medžiagos koncentracijos ir kiekio darbo vietoje.

- Higienos priemonės : Naudoti produktą laikantis pramoninės higienos ir saugos taisyklių. Vengti garų, dujų, aerosolių susidarymo. Vengti medžiagos patekimo į akis, ant odos ir rūbų. Dirbant su produktu nevalgyti, negerti, nerūkyti. Per pertraukas ir po darbo plauti rankas. Saugoti odą. Naudoti švarius rūbus.

8. FIZINĖS IR CHEMINĖS SAVYBĖS.

Išvaizda

- Forma : suspaustos dujos.
- Spalva : bespalvės.
- Kvapaspas : aštrus.

Saugos rodikliai

- Lydimosi taškas/intervalas : 77,3 °C – 77,7 °C
- Virimo taškas/intervalas : 33,4 °C
- Kritinė temperatūra (dujos) : 132,4 °C
- Žemutinė sprogo riba : 15 % (vol)
- Viršutinė sprogo riba : 28 % (vol)
- Užsiliepsnojimo temperatūra : 650 °C
- Tankis : 0,771 g/l prie 20°C
- Garų slėgis : 8,611 hPa prie 20 °C

Tirpumas vandenyje	: 5,31 g/l prie 25 °C
Maišymasis su vandeniu (15 °C)	: Bet koku santykiu (>90 %)
pH	: 10-12 (10 g/100 g vandens)
Pasiskirstymo koeficientas n-oktanolis/vanduo	: 0,23 prie 20 °C

9. STABILUMAS IR REAKCINGUMAS.

Vengtinios sąlygos	: Šiluma, liepsna, kibirkščiavimas. Drėgmės susidarymas.
Vengtinios medžiagos	: Rūgštys, bazės, oksiduojančios medžiagos.
Pavojingi skilimo produktai	: Gaisro metu: azoto oksidai.
Pavojingos reakcijos	: Garai gali sudaryti su oru sprogius mišinius.
Stabilumas	: Naudojant ir sandėliuojant tinkamomis sąlygomis, pavojaus dėl skilimo produktų nėra.

10. TOKSIKOLIGINĖ INFORMACIJA.

Ūmus toksiškumas nurijus:

Bevandenis amoniakas : LD₅₀ (žiurkė): 350 mg/kg

Odos dirginimas : Ėsdinantis poveikis.

Akių dirginimas : Ėsdinantis poveikis.

Odos jautrinimas : Neturi jautrinančio poveikio.

Kvėpavimo takų jautrinimas : Neturi jautrinančio poveikio.

Kartotinių dozių toksiškumas: nurijus (ūmus / ilgalaikis)

Bevandenis amoniakas : NOAEL (neturinti poveikio koncentracija) (ūmus poveikis, žiurkė): 68 mg/kg/d
Poveikio trukmė: 4 savaitės.

Kartotinių dozių toksiškumas: įkvėpus (ūmus / ilgalaikis)

Bevandenis amoniakas : NOAEC (neturinti poveikio koncentracija) (ilgalaikis poveikis; žiurkės patinas): 63 mg/m³
Poveikio trukmė: 50 dienų.

Kancerogeninis, mutageninis ir toksiškas reprodukcijai poveikis

Mutageniškumas : Neturi mutageninio poveikio.

Kancerogeniškumas : Neturi kancerogeninio poveikio.

Toksiškumas reprodukcijai : Neturi toksiško reprodukcijai poveikio.

Kita informacija : Gali dirginti kvėpavimo takus.

11. EKOLOGINĖ INFORMACIJA.

Toksiškumas žuvims:

Bevandenis amoniakas : LC₅₀ (Oncorhynchus mykiss): 0,89 mg/l
Poveikio trukmė: 96 h

Toksiškumas dafnijoms ir kitiems vandens bestuburiams organizmams:

Bevandenis amoniakas : EC₅₀ (Daphnia magna): 101 mg/l
Poveikio trukmė: 48 h

Ilgalaikis poveikis dafnijoms/žuvims:

Bevandenis amoniakas	: NOEC (neturinti poveikio koncentracija) (Daphnia magna): 0,79 mg/l Poveikio trukmė: 4 d
Bevandenis amoniakas	: NOEC (Oncorhynchus mykiss): 0,022 mg/l Poveikio trukmė: 73 d
Bioskaidomumas	: Skaidosi biologiškai

Kita ekologinė informacija

Papildoma ekologinė informacija : Labai toksiškas vandens organizmams. Neleisti patekti produktui į kanalizacijos vamzdynus, vandens šaltinius ar dirvą.

12. ATLIEKŲ TVARKYMAS.

Šalinimo rekomendacijos : Šalinimas:
Vykdomas pagal vietinius ar nacionalinius reikalavimus. Atliekų nepilti į kanalizacijos vamzdynus. Produktas ir jo tara turi būti šalinami (utilizuojami) laikantis visų saugos taisyklių. Nešalinti kartu su buitinėmis atliekomis. Atliekų klasė priskiriama vartotojo, pagal produkto panaudojimo sritį.

13. INFORMACIJA APIE GABENIMĄ.

Europos susitarimas, reglamentuojantis tarptautinį pavojingų krovinių pervežimą keliais (ADR)

UN numeris	: 1005
Prekinis pavadinimas	: AMONIAKAS, BEVANDENIS
Klasė	: 2
Pakavimo grupė	: -
Klasifikacinis kodas	: 2TC
Pavojaus identifikacinis numeris	: 268
Žymėjimas	: 2.3((8))
Ribojamas kiekis	: -
Ribojimas tuneliams	: C/D
Pavojingumas aplinkai	: ne

Tarptautinio pavojingų krovinių pervežimo geležinkeliais, taisyklės (RID)

UN numeris	: 1005
Prekinis pavadinimas	: BEVANDENIS AMONIAKAS
Klasė	: 2
Pakavimo grupė	: -
Klasifikacinis kodas	: 2TC
Pavojaus identifikacinis numeris	: 268
Žymėjimas	: 2.3 ((8))((13))
Ribojamas kiekis	: -
Pavojingumas aplinkai	: ne

Tarptautinė oro transporto asociacija (IATA)

UN numeris	: 1005
Prekinis pavadinimas	: Amoniakas, bevandenis
Klasė	: 2 Draudžiama gabenti

Tarptautinis pavojingų krovinių gabenimo jūrų keliais, kodeksas (IMDG)

UN numeris	: 1005
Prekinis pavadinimas	: AMONIAKAS, BEVANDENIS
Klasė	: 2,3
Pakavimo grupė	: -
Žymėjimas	: 2.3 ((8))
Numeris EmS 1	: F-C
Numeris EmS 2	: S-U
Jūrinis teršalas	: ne

14. INFORMACIJA APIE REGLAMENTAVIMĄ.

Ženklinimas pagal EB Reglamentą Nr.1272/2008

Pavojingumo simboliai :

Signalinis žodis : Pavojus.

Pavojingumo frazės : H221: Degios dujos
H280: Turi slėgio veikiamų dujų, kaitinant gali sprogti.
H331: Toksiška įkvėpus.
H314: Smarkiai nudegina odą ir pažeidžia akis.
H400: Labai toksiška vandens organizmams.
EUH071: Ėsdina kvėpavimo takus.

Atsargumo frazės :

Dėl prevencijos:

P210: Laikyti atokiau nuo šilumos šaltinių/žiežirbų/atviros liepsnos/karštų paviršių. – Nerūkyti.
P260: Neįkvėpti dulkių/dūmų/dujų/rūko/garų/aerolio.
P264: Po naudojimo kruopščiai nuplauti vandeniu.
P271: Naudoti tik lauke arba gerai vėdinamoje patalpoje.
P273: Saugoti, kad nepatektų į aplinką.
P280: Mūvėti apsaugines pirštines/dėvėti apsauginius drabužius/naudoti akių (veido) apsaugos priemones.

Dėl reakcijos:

P301+P330+P331: PRARIJUS: išskalauti burną. NESKATINTI vėmimo.
P303 + P361 + P353: PATEKUS ANT ODOS (arba plaukų): Nedelsiant nuvilkti/pašalinti visus užterštus drabužius. Odą nuplauti vandeniu/čiurkšle.
P304 + P340: ĮKVĖPUS: Išnešti nukentėjusį į gryną orą; jam būtina ramybė ir padėtis, leidžianti laisvai kvėpuoti.
P305 + P351 + P338: PATEKUS Į AKIS: Kelias minutes atsargiai plauti vandeniu. Išimti kontaktinius lęšius, jeigu jie yra ir jeigu lengvai galima tai padaryti. Toliau plauti akis.
P310: Nedelsiant skambinti į Apsinuodijimų kontrolės ir informacijos biurą arba kreiptis į gydytoją.
P377: Dujų nuotėkio sukeltas gaisras: Negesinti, nebent nuotėkį būtų galima saugiai sustabdyti.

Dėl laikymo:

P403 + P233: Laikyti gerai vėdinamoje vietoje. Talpyklą laikyti sandariai uždarytą.
P405: Laikyti užrakintą.
P410 + P403: Saugoti nuo saulės šviesos. Laikyti gerai vėdinamoje vietoje.

Dėl šalinimo:

P501: Turinį/talpyklą išpilti (išmesti) pagal nacionalinių teisės aktų reikalavimus.

Žymėjimas pagal EB direktyvą 67/548/EEC:

Simboliai	:	T	Toksiška.
		N	Pavojinga aplinkai.
Rizikos frazės (R-frazės)	:	R10	Degi.
		R23	Toksiška įkvėpus.
		R34	Nudegina.
		R50	Labai toksiška vandens organizmas.
Saugos frazės (S-frazės)	:	S1/2	Laikyti užrakintą vaikams neprieinamoje vietoje.
		S9	Pakuotę laikyti gerai vėdinamoje vietoje.
		S16	Laikyti atokiau nuo uždegimo šaltinių. Nerūkyti.
		S26	Patekus į akis, nedelsiant gerai praplauti vandeniu ir kreiptis į gydytoją.
		S36/3	Dėvėti tinkamus apsauginius drabužius, mūvėti tinkamas
		7/39	pirštines ir naudoti akių (veido) apsaugos priemones.
		S45	Nelaimingo atsitikimo atveju arba pasijutus blogai, nedelsiant kreiptis į gydytoją (jeigu įmanoma, parodyti šią etiketę).
		S61	Vengti patekimo į aplinką. Naudotis specialiomis instrukcijomis (saugos duomenų lapais).

Pagrindinė informacija, nurodyta etiketėje:

Specialus žymėjimas : Tik profesionaliam naudojimui
mišiniams

Direktyva	Seveso :	Kiekis 1	Kiekis 2
(96/82/EC)			
	Toksiškas	50 t	200 t
	Pavojingas aplinkai.	100 mg	200 t
	Degus	5,000 t	50,000 t

Valstybinis reglamentavimas

Kitos rekomendacijos : Atsižvelgti į Direktyvos Nr. 94/33/EC dėl jaunų darbuotojų apsaugos darbo vietose, reikalavimus.
Atsižvelgti į Direktyvos Nr. 92/85/EEC dėl nėščiųjų apsaugos ir sveikatos darbo vietose, reikalavimus.

15. KITA INFORMACIJA. Pilnas rizikos frazių sąrašas (žr. 2 ir 3 skirsniai)

R10	Degus
R23	Toksiška įkvėpus
R34	Nudegina
R50	Toksiška vandens organizmams

Kaip elgtis, esant cheminei taršai

Įvykus avarijai, kurios metu į aplinką pateko pavojingos cheminės medžiagos arba kai gresia tiesioginis cheminės taršos pavojus, skelbiamas civilinės saugos signalas „**Cheminis pavojus**“, kuris perduodamas per akustines elektronines sirenas, visuomenės informavimo priemones. Įsijunkite radiją ir televiziją, mob. telefonus, nes jums nuolatos bus teikiama naujausia informacija ir rekomendacijos, kaip elgtis.

Žinotina, kad:

- esant cheminės taršos pavojui, labai svarbu veikti greitai;
- pavojingos cheminės medžiagos yra itin lakios ir stipriai dirgina kvėpavimo takus, akių gleivinę, odą, todėl būtina, kad šios kūno dalys būtų apsaugotos;
- negalima valgyti, gerti, rūkyti, jei esate pavojingomis cheminėmis medžiagomis užterštoje teritorijoje.

Jei gyventojams nurodyta pasitraukti iš pavojingomis medžiagomis užterštų rajonų ar miesto dalių:

- nedelsiant užsidėkite dujokaukę ar respiratorių (jei turite) arba užsiriškite paprasčiausią vatos ir marlės raištį, neturint jų, galima prisidengti burną ir nosį rankove, skara, šaliku ar sudrėkintu rankšluosčiu;
- apsilankite apsauginius drabužius (tinka vandeniui nepralaidžios sintetinės striukės, lietpalčiai, polietileniniai apsiaustai), apsiaukite guminius batus, užsimaukite pirštines, užsidėkite kepurę, apsvyniokite kaklą šaliku, stenkitės nepalikti neapsaugotų kūno vietų;
- kuo skubiau eikite iš užterštos zonos nurodyta kryptimi (statmena vėjo kryptčiai) vengdami žemesnių vietų;
- nesislėpkite rūsiuose, duobėse, grioviuose ar kitose žemose vietose, nes ten labiau kaupiasi pavojingos medžiagos;
- eidami per užterštą vietovę, stenkitės nekelti dulkių, nesiliesti prie sienų, tvorų, kitų daiktų, nes ant jų gali būti pavojingų medžiagų lašų. Nevalgykite, negerkite, nerūkykite, nelieskite akių, burnos.

Išeidami iš namų (ar kitų patalpų):

- išjunkite dujas, elektrą, užsukite vandens sklendes;
- pasiimkite dokumentus, pinigus, reikalingus medikamentus;
- apsilankite drabužiais, nepraleidžiančiais vandens, apsiaukite guminius batus;
- išeidami iš namų užsidėkite respiratorių arba užsiriškite burną vatos ir marlės raiščiu;
- jei gyvenate kaime, suvarykite gyvulius į tvartus, sandariai uždarykite duris, pasirūpinkite, kad gyvuliams pakaktų paliktų pašarų ir vandens bent 2–3 dienoms;
- uždenkite šulinius;
- į slėptuvę ar kitas nurodytas patalpas eikite statmenai vėjo kryptčiai, atviromis vietomis, venkite aukštos žolės, tankiai apsodintų vietų.

Neužmirškite savo kaimynų, pasiteiraukite, ar jie girdėjo pranešimus. Gal šalia jūsų gyvena neįgalūs žmonės, vieniši seneliai. Pasidomėkite, ar yra kam jais pasirūpinti, jei ne – padėkite jiems arba praneškite skubios pagalbos telefonu **112**.

Išėję iš užterštos zonos, prieš įeidami į švarias patalpas, nusivilkite viršutinius drabužius, nusiaukite batus ir sudėkite viską į plastikinį maišą. Nusirengdami stenkitės neliesiti išorinio drabužių paviršiaus, nes ant jo gali būti nusėdusių cheminių medžiagų, o

nusirengę drabužius suvyniokite jų vidinę pusę palikdami išorėje. Nepatariama drabužių nusivilkti per galvą, todėl geriau juos perkirpti taip išvengiant pavojingų medžiagų sklaidos. Jei turite galimybę, nuplaukite drabužius vandeniu arba išskalbkite skalbimo priemonėmis. Jei ne – palikite maišą už švarios teritorijos ribų.

Ant odos ir plaukų patekus pavojingoms cheminėms medžiagoms reikia kaip įmanoma greičiau jas nuplauti, naudojant didelį tekančio vandens kiekį ir muilą, tai padės apsaugoti jūsų organizmą nuo pavojingų cheminių medžiagų poveikio. Jei degina akis ar pablogėja regėjimas – reikia skubiai 10–15 min. plauti akis su paprastu, geriau tekančiu vandeniu. Jei nešiojate kontaktinius lęšius – išimkite juos ir sudėkite kartu su užterštais rūbais. Jokiu būdu nenaudokite užterštų kontaktinių lęšių, net jei jie yra nevienkartiniai. Jei nešiojate akinius – praplovus vandeniu ir muilu, juos vėl galima užsidėti.

Jeį gyventojams nurodyta likti namuose, kuo skubiau:

- išjunkite dujas, elektrą, užsukite vandens sklendes;
- uždarykite duris, langus, orlaides, uždenkite dūmtraukius, vėdinimo ir kitas angas, sudrėkinkite rankšluosčius ar audeklo gabalus ir jais užkimškite durų apačią;
- langus ir duris sandariai apklijuokite lipnia juosta, uždenkite šulinius;
- pakilkite į viršutinius namo aukštus, nes daugelis pavojingų cheminių medžiagų kaupiasi žemose vietose.

AMONIAKAS – aštraus kvapo dujos, lengvesnės už orą. Avarijos metu išsiliejęs nedidelis kiekis amoniako išgaruoja ore per 10–15 min., o jo mišinys su oru gali sprogti net nuo kibirkšties, užsidega nuo atviros ugnies. Apsinuodijimo amoniaku požymiai:

- akių perštėjimas, ašarojimas;
- kosulio priepuoliai;
- galvos svaigimas;
- pilvo skausmai, pykinimas, vėmimas;
- apsinuodijęs asmuo neramus, blaškosi;
- prarandama sąmonė, prasideda traukuliai.

PIRMOJI PAGALBA

- Skambinkite skubios pagalbos telefonu **112**;
- Išnešus į gryną orą, nuimkite kvėpavimo takų apsaugos priemonę, atlaisvinkite kvėpavimą varžančius drabužius, paguldykite, šiltai apklokite;
- Burną, nosį, akis skalaukite vandeniu;
- Atviras kūno vietas plaukite vandeniu 10–15 minučių;
- Sustojus kvėpavimui, širdies veiklai, gaivinkite.

Pagalbos teikėjas turi būti su apsaugos priemonėmis (su dujokauke arba vatos ir marlės raiščiu).